

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 27. elokuuta 2021
(OR. en)

6604/21

Toimielinten välinen asia:
2018/0247 (COD)

ELARG 3
COWEB 14
CFSP/PESC 183
RELEX 158
FIN 141
CADREFIN 94
POLGEN 29
MIGR 47
CODEC 280

SÄÄDÖKSET JA MUUT VÄLINEET

Asia:	Neuvoston ensimmäisessä käsittelyssä vahvistama kanta EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUKSEN antamiseksi liittymistä valmistelevan tukivälineen (IPA III) perustamisesta
-------	---

**EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON
ASETUS (EU) 2021/...,**

annettu ... päivänä ...kuuta ...,

**liittymistä valmistelevan tukivälineen (IPA III)
perustamisesta**

EUROOPAN PARLAMENTTI JA EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, jotka

ottavat huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 212 artiklan 2 kohdan,

ottavat huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sen jälkeen kun esitys lainsäätämisyksessä hyväksyttäväksi säädökseksi on toimitettu kansallisille parlamenteille,

ottavat huomioon Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon¹,

ottavat huomioon alueiden komitean lausunnon²,

noudattavat tavallista lainsäätämisyksitystä³,

¹ EUVL C 110, 22.3.2019, s. 156.

² EUVL C 86, 7.3.2019, s. 295.

³ Euroopan parlamentin kanta, vahvistettu 27. maaliskuuta 2019 (EUVL C 108, 26.3.2021, s. 409), ja neuvoston ensimmäisen käsittelyn kanta, vahvistettu ... [(EUVL ...)/(ei vielä julkaistu virallisessa lehdessä)]. Euroopan parlamentin kanta, vahvistettu ... [(EUVL ...)/(ei vielä julkaistu virallisessa lehdessä)].

sekä katsovat seuraavaa:

- (1) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 231/2014¹ voimassaolo päättyi 31 päivänä joulukuuta 2020. Ulkoisen avun suunnittelu- ja täytäntöönpanokehys olisi säilytettävä vuosien 2021-2027 välisenä aikana, jotta unionin ulkoinen toiminta voisi jatkua tuloksellisena.
- (2) Liittymistä valmistelevan tukivälineen tavoite on valmistaa tuensaajia tulevaan unionin jäsenyyteen ja tukea niiden liittymisprosessia. Sen vuoksi on tärkeää, että laajentumisen tukemiseen on liitteessä I lueteltuja tuensaajia varten vuosien 2021-2027 välisenä aikana käytettävissä erillinen liittymistä valmisteleva tukiväline (IPA III), ja samalla on varmistettava, että sen tavoitteet ja toiminta noudattavat ja täydentävät unionin ulkoisen toiminnan yleisiä tavoitteita sellaisina kuin ne ovat Euroopan unionista tehdyn sopimuksen (SEU) 21 artiklassa, mukaan lukien perusoikeuksien ja perusperiaatteiden kunnioittaminen sekä ihmisoikeuksien, demokratian ja oikeusvaltion suojeleminen ja edistäminen. Tämän välineen ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) 2021/947² perustetun naapuruus-, kehitys- ja kansainvälisen yhteistyön välineen – Globaali Eurooppa (NDICI) olisi myös täydennettävä toisiaan.

¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 231/2014, annettu 11 päivänä maaliskuuta 2014, liittymistä valmistelevan tukivälineen (IPA II) perustamisesta (EUVL L 77, 15.3.2014, s. 11).

² Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/947, annettu 9 päivänä kesäkuuta 2021, naapuruus-, kehitys- ja kansainvälisen yhteistyön välineen – Globaali Eurooppa perustamisesta, päätöksen N:o 466/2014/EU muuttamisesta ja kumoamisesta sekä asetuksen (EU) 2017/1601 ja neuvoston asetuksen (EY, Euratom) N:o 480/2009 kumoamisesta (EUVL L 209, 14.6.2021, s. 1).

- (3) SEU 49 artiklan mukaan unionin jäsenyyttä voi hakea jokainen Euroopan valtio, joka noudattaa ja on sitoutunut edistämään seuraavia arvoja: ihmisarvon kunnioittaminen, vapaus, demokratia, tasa-arvo, oikeusvaltio ja ihmisoikeuksien, myös vähemmistöihin kuuluvien henkilöiden oikeuksien, kunnioittaminen. Nämä ovat jäsenvaltioille yhteisiä arvoja yhteiskunnassa, jolle on ominaista moniarvoisuus, syrjimättömyys, suvaitsevaisuus, oikeudenmukaisuus ja yhteisvastuu sekä naisten ja miesten tasa-arvo.
- (4) Unionin jäsenyyttä hakeneesta Euroopan valtiosta voi tulla unionin jäsen vain, jos sen on vahvistettu täyttävän kaikilta osin Kööpenhaminassa kesäkuussa 1993 kokoontuneen Eurooppa-neuvoston vahvistamat jäsenyysehdot, jäljempänä 'Kööpenhaminan kriteerit', ja edellyttäen, että unionilla on valmiudet ottaa uusi jäsen vastaan. Kööpenhaminan kriteereitä ovat demokratian takaavien instituutioiden vakaus, oikeusvaltioperiaate, ihmisoikeudet sekä vähemmistöjen kunnioittaminen ja suojelu, toimiva markkinatalous, kyky selviytyä kilpailun ja markkinavoimien paineesta unionissa sekä valmius omaksua oikeuksien lisäksi myös perussopimuksista johtuvat velvoitteet, joihin kuuluu poliittisen unionin sekä talous- ja rahaliiton tavoitteisiin pyrkiminen.

- (5) Unionin laajentumispolitiikka on strateginen investointi rauhaan, turvallisuuteen, vakauteen ja vaurauteen Euroopassa, ja se antaa unionille paremman lähtökohdan vastata maailmanlaajuisiin haasteisiin. Se tarjoaa myös uusia taloudellisia ja kaupallisia mahdollisuuksia, joista hyötyvät sekä unioni että jäseniksi pyrkivät maat, varmistaen tuensaajien asteittaisen muutoksen. Mahdollisuus liittyä unioniin on voimakas kimmoke tehdä pysyviä positiivisia demokraattisia, poliittisia, taloudellisia ja yhteiskunnallisia muutoksia.
- (6) Laajentumisprosessi perustuu vakiintuneisiin kriteereihin sekä oikeudenmukaisiin ja tiukkoihin ehtoihin. Kutakin tuensaajaa arvioidaan sen omien ansioiden perusteella. Edistymisen arvioimisen ja puutteiden toteamisen tarkoituksena on kannustaa ja ohjata liitteessä I lueteltuja tuensaajia jatkamaan välttämättömiä ja kauaskantoisia uudistuksia. Jotta laajentumisnäkymät toteutuisivat, "perusasiat ensin" -lähestymistavasta on jatkossakin pidettävä tiukasti kiinni. "Perusasiat ensin" -lähestymistavassa oikeusvaltioperiaate ja perusoikeudet kytketään kahteen muuhun liittymisprosessin avaintekijään: talouden ohjausjärjestelmä – panostus talouden kehittämiseen ja kilpailukyvyn parantamiseen – sekä demokraattisten instituutioiden lujittaminen ja julkishallinnon uudistaminen. Jokainen näistä kolmesta perusasiasta on ratkaisevan tärkeä liitteessä I lueteltujen tuensaajien uudistusprosessien kannalta ja pureutuu ihmisten keskeisiin huolenaiheisiin. Liittymisen eteneminen riippuu kunkin hakijan unionin arvojen kunnioittamisesta ja hakijan valmiudesta ottaa tehtäväkseen ja panna täytäntöön tarvittavat uudistukset, joilla sen poliittinen, institutionaalinen, oikeudellinen, hallinnollinen ja taloudellinen järjestelmä saatetaan vastaamaan unionin sääntöjä, normeja, politiikkoja ja käytäntöjä.

- (7) Hyvät naapuruussuhteet ja alueellinen yhteistyö ovat laajentumisprosessin keskeisiä osatekijöitä ja ratkaisevan tärkeitä koko unionin turvallisuuden ja vakauden kannalta. Määrätietoinen, osallistava ja sitova kahdenvälisten kiistojen ratkaiseminen on myös tärkeää.
- (8) Keskeisten eurooppalaisten arvojen omaksuminen ja niihin sitoutuminen on valinta, joka on olennaisen tärkeä kaikille unionin jäseneksi pyrkiville kumppaneille. Tämän mukaisesti kumppanien olisi osoitettava vastuullisuutta ja sitouduttava täysipainoisesti eurooppalaisiin arvoihin sekä sääntöihin ja arvoihin perustuvan maailmanjärjestyksen tukemiseen ja omien kansalaisten edun mukaisten tarvittavien uudistusten päättäväiseen ajamiseen. Tähän sisältyy asteittainen lähentyminen unionin yhteiseen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan erityisesti kysymyksissä, joihin liittyy merkittäviä yhteisiä etuja, kuten rajoittavissa toimenpiteissä sekä disinformaation ja muiden hybridiuhkien torjumisessa.
- (9) Komissio painotti Länsi-Balkanin maiden vakaita ja ansioihin perustuvia jäsenyyšnäkymiä 6 päivänä helmikuuta 2018 antamassaan tiedonannossa "Uskottavat jäsenyyšnäkymät ja EU:n tehostettu sitoumus Länsi-Balkanin maille". Komissio esitti 5 päivänä helmikuuta 2020 tarkistetun menetelmän liittymisprosessia varten tiedonannossaan "Liittymisprosessin tehostaminen – Uskottavat jäsenyyšnäkymät Länsi-Balkanin maille", jonka neuvosto vahvisti. Komissio esitti myös Länsi-Balkania koskevan talous- ja investointisuunnitelman niiden elpymiseksi pitkällä aikavälillä covid-19-kriisin jälkeen.

- (10) Unioni ja sen jäsenvaltiot vahvistivat 17 päivänä toukokuuta 2018 annetussa Sofian julistuksessa ja 6 päivänä toukokuuta 2020 annetussa Zagrebin julistuksessa antavansa varauksettoman tukensa Länsi-Balkanin eurooppalaisille tulevaisuudennäkymille sekä sitoutuvansa joka tasolla tukemaan alueen poliittista, taloudellista ja sosiaalista muutosta. Zagrebin julistuksessa unioni ja sen jäsenvaltiot toistivat vahvaa solidaarisuuttaan Länsi-Balkanin kumppanien kanssa, erityisesti covid-19-kriisin yhteydessä.
- (11) Eurooppa-neuvosto on myöntänyt ehdokasmaan aseman Albanian tasavallalle, Islannille, Montenegrolle, Pohjois-Makedonian tasavallalle, Serbian tasavallalle ja Turkin tasavallalle. Se vahvisti Länsi-Balkanin eurooppalaiset tulevaisuudennäkymät, jotka perustuvat Länsi-Balkanin suhteiden yhteisenä kehyksenä edelleen toimivaan vakautus- ja assosiaatioprosessiin. Tällaisesta eurooppalaisesta tulevaisuudennäkymästä hyötyvät maat, joille ei ole vielä myönnetty ehdokasmaan asemaa, voidaan ainoastaan tämän asetuksen soveltamiseksi katsoa mahdollisiksi ehdokasmaiksi, sanotun kuitenkin rajoittamatta kyseisten maiden asemaa koskevia Eurooppa-neuvoston tai neuvoston kantoja tai niiden tulevia päätöksiä. Islannin hallitus pyysi maaliskuussa 2015, että EU ei pitäisi Islantia enää ehdokasmaana, mutta ei kuitenkaan virallisesti peruuttanut Islannin jäsenyyshakemusta.

- (12) Tukea olisi annettava myös niiden sopimusten mukaisesti, jotka unioni on tehnyt liitteessä I lueteltujen tuensaajien kanssa. Tämän asetuksen mukaisella tuella olisi pääasiassa avustettava liitteessä I lueteltuja tuensaajia vahvistamaan demokraattisia instituutioita ja oikeusvaltiota, uudistamaan oikeuslaitosta ja julkishallintoa, kunnioittamaan perusoikeuksia, myös vähemmistöön kuuluvien henkilöiden osalta, sekä edistämään sukupuolten tasa-arvoa, suvaitsevaisuutta, sosiaalista osallisuutta ja syrjimättömyyttä, myös haavoittuvassa asemassa olevien henkilöiden, lasten tai vammaisten henkilöiden ollessa kyseessä. Tuen olisi myös edistettävä sosiaalisen markkinatalouden kehitystä Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission 17 päivänä marraskuuta 2017 juhlallisesti julistaman ja allekirjoittaman Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarissa¹ vahvistettujen keskeisten periaatteiden ja oikeuksien mukaisesti. Tuella ei pitäisi tukea toimia, jotka millään tavalla edistävät erottelua tai sosiaalista syrjäytymistä.

¹ EUVL C 428, 13.12.2017, s. 10.

- (13) Koska hyvät naapuruussuhteet ja alueellinen yhteistyö kuuluvat oleellisena osana laajentumisprosessiin, tuella olisi jatkossakin tuettava myös liitteessä I lueteltujen tuensaajien pyrkimyksiä edistää alueellista, makroalueellista ja rajatylittävää yhteistyötä sekä aluekehitystä, myös panemalla unionin makroaluestrategiat täytäntöön. Kyseisillä ohjelmilla olisi edistettävä tuen hyvää näkyvyyttä unionissa ja liitteessä I lueteltujen tuensaajien piirissä. Lisäksi tämän asetuksen mukaisella tuella olisi tehostettava tuensaajien taloudellista ja sosiaalista kehitystä sekä talouden ohjausta ja hallintaa, edistettävä taloudellista yhdentymistä unionin sisämarkkinoihin, myös tulliyhteistyöhön, sekä edistettävä avointa ja reilua kauppaa, jolla tuetaan älykästä, kestävää ja osallistavaa kasvuagenda, myös aluekehitys- ja koheesiopolitiikan, maatalouspolitiikan ja maaseudun kehittämispoliitiikan sekä sosiaali- ja työllisyyspolitiikan, mukaan lukien työvoiman liikkuvuus, täytäntöönpanolla, kehittämällä digitaalitaloutta ja -yhteiskuntaa sekä tehostamalla tutkimusta ja innovointia, myös vuoden 2018 lippulaiva-aloitteen "Länsi-Balkanin digitaalistrategia" yhteydessä.
- (14) IPA III -välineen mukaisilla toimilla olisi tuettava sovittelua, rauhan lujittamista ja konfliktinestoa välitystoimilla, luottamusta lisäävillä toimilla ja prosesseilla, jotka edistävät oikeutta, totuuden löytämistä, korjaavia toimia ja takeita siitä, etteivät aiemmat ongelmat toistu.

- (15) Tämän asetuksen mukaista tukea olisi käytettävä vahvistamaan terveysturvallisuutta ja valmistautumista julkisen terveydenhoidon hätätilanteisiin sekä unionin muita välineitä täydentäen torjumaan covid-19:n leviämisen aiheuttamaa mittavaa taloussokkia ja lieventämään sen vakavia sosioekonomisia vaikutuksia ottamalla käyttöön resursseja alueen taloudellisen elpymisen kiihdyttämiseksi.
- (16) Erityisesti olisi painotettava uusien mahdollisuuksien luomista nuorille, myös nuorille ammattilaisille, varmistaen samalla, että tällaiset mahdollisuudet edistävät liitteessä I lueteltujen tuensaajien sosioekonomista kehitystä. Tämän asetuksen mukaisella tuella olisi pyrittävä myös torjumaan aivovuotoa.
- (17) Liitteessä I lueteltujen tuensaajien ja unionin olisi tiedotettava tehokkaasti kyseisissä tuensaajissa IPA III -välineestä saadulla rahoituksella toteutettavista uudistuksista edistävistä unionin toimista. Unionin olisi tältä osin tehostettava yhteydenpitoa ja tiedotustoimia IPA III -välineen rahoituksen läpinäkyvyyden varmistamiseksi.
- (18) Unionin olisi annettava jäsenvaltioiden kokemuksia hyödyntävää tukea liitteessä I lueteltujen tuensaajien liittymisvalmisteluihin. Tällaisessa yhteistyössä olisi keskityttävä erityisesti jäsenvaltioiden omien uudistusprosessiensa aikana saamien kokemusten jakamiseen.

- (19) Oikeusvaltioperiaatteen, mukaan lukien oikeuslaitoksen riippumattomuus, vahvistaminen, korruption, rahanpesun ja järjestäytyneen rikollisuuden torjunta sekä läpinäkyvyys, hyvä hallintotapa kaikilla tasoilla ja julkishallinnon uudistaminen, myös julkisten hankintojen, kilpailun ja valtiontuen aloilla, ovat edelleen tuensaajien suurimpia haasteita, ja niiden toteutuminen on tärkeää, jotta tuensaajat voivat lähentyä unionia ja valmistautua täyttämään unionin jäsenyyssvelvoitteet kaikilta osin. Ottaen huomioon kyseisillä aloilla toteutettavien uudistusten pitkäkestoisuus ja tarve saada aikaan tuloksia, tämän asetuksen mukaisella rahoitustuella olisi vastattava kyseisiin haasteisiin mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.
- (20) Osallistuvan demokratian periaatteen mukaisesti komission olisi rohkaistava parlamentaaristen valmiuksien, parlamentaarisen valvonnan, demokraattisten menettelyjen ja oikeudenmukaisen edustuksen lujittamiseen kussakin liitteessä I luetellussa tuensaajavaltiossa.
- (21) Unionin ja liitteessä I lueteltujen tuensaajien välinen tehostettu strateginen ja operatiivinen yhteistyö on avainasemassa, kun turvallisuusuhkia, järjestäytyneen rikollisuuden uhkaa ja terrorismin uhkaa pyritään torjumaan tuloksellisesti ja tehokkaasti.
- (22) Tärkeä näkökohta unionin ja liitteessä I lueteltujen tuensaajien välisessä yhteistyössä on muuttoliikeasioissa tehtävä kansainvälisen ja alueellisen tason yhteistyö, myös vahvistamalla edelleen rajaturvallisuutta ja muuttoliikkeen hallintaa koskevia valmiuksia, varmistamalla kansainvälisen suojelun saatavuus, jakamalla asiaankuuluvia tietoja, tehostamalla rajavalvontaa sekä toimia laittomaan muuttoliikkeeseen puuttumiseksi, käsittelemällä pakkomuuttoa sekä torjumalla ihmiskauppaa ja ihmisten salakuljetusta.

- (23) Liitteessä I lueteltujen tuensaajien viestintävalmiuksia olisi parannettava sen varmistamiseksi, että kansalaiset tukevat unionin arvoja ja ymmärtävät näiden arvojen sekä mahdollisen unionin jäsenyyden hyötyjen ja velvollisuuksien merkityksen, samalla kun puututaan disinformaatioon.
- (24) Unionin on johdettava siirtymää terveempään ja verkottuneempaan maailmaan. Komission 11 päivänä joulukuuta 2019 julkaisemassa tiedonannossa Euroopan vihreän kehityksen ohjelmasta annetaan uudistettu sitoumus ja uusi strateginen kehys kyseisen maailmanlaajuisen tavoitteen saavuttamiseksi. Unionin olisi käytettävä vaikutusvaltaansa, asiantuntemustaan ja rahoitustukeaan saadakseen liitteessä I luetellut tuensaajat mukaansa kestäväälle polulle. Tämän asetuksen olisi näin ollen edistettävä vihreää toimintaohjelmaa vahvistamalla ympäristönsuojelua, osallistumalla ilmastonmuutoksen hillintään ja tehostamalla siihen sopeutumista sekä nopeuttamalla siirtymistä vähähiiliseen talouteen.

- (25) Liitteessä I lueteltujen tuensaajien on valmistauduttava paremmin kestävän kehityksen ja ilmastonmuutoksen kaltaisiin maailmanlaajuisiin haasteisiin ja mukauduttava toimiin, joilla unioni pyrkii ratkaisemaan kyseiset kysymykset. Kun otetaan huomioon ilmastonmuutoksen torjumisen merkitys ilmastonmuutosta koskevan Yhdistyneiden kansakuntien puitesopimuksen nojalla hyväksytyn Pariisin sopimuksen¹ ja Yhdistyneiden kansakuntien kestävän kehityksen tavoitteiden täytäntöönpanoon liittyvien unionin sitoumusten mukaisesti, IPA III -välineellä olisi edistettävä ilmastotoimien valtavirtaistamista unionin politiikoihin ja sen yleisen tavoitteen saavuttamista, että unionin talousarviomenoista 30 prosentilla tuetaan ilmastotavoitteita ja että 7,5 prosenttia talousarviosta käytetään biologiseen monimuotoisuuteen liittyviin menoihin vuonna 2024 sekä vastaavasti 10 prosenttia vuosina 2026 ja 2027 ottaen samalla huomioon ilmastoa ja biologista monimuotoisuutta koskevien tavoitteiden olemassa olevat päällekkäisyydet. IPA III -välineen mukaisilla toimilla on tarkoitus ohjata 18 prosenttia IPA III -välineen kokonaisrahoituksesta ilmastotavoitteiden saavuttamiseen; tavoitteena on kasvattaa tämä osuus 20 prosenttiin vuoteen 2027 mennessä. Tähän liittyvät toimet määritellään IPA III -välineen valmistelu- ja toteutusvaiheessa, ja IPA III -välineen kokonaisvaikutusta olisi tarkasteltava asiaankuuluvissa arvioinneissa ja uudelleentarkasteluprosesseissa.

¹ EUVL L 282, 19.10.2016, s. 4.

- (26) IPA III -välineen mukaisilla toimilla olisi tuettava Agenda 2030 -nimellä tunnettua ja syyskuussa 2015 hyväksyttyä Yhdistyneiden kansakuntien kestävän kehityksen toimintaohjelmaa yleismaailmallisena ohjelmana, johon unioni ja sen jäsenvaltiot ovat sitoutuneet täysimääräisesti ja jonka kaikki liitteessä I luetellut tuensaajat ovat hyväksyneet. Kyseisten tavoitteiden saavuttamiseksi niiden toimien lisäksi, joissa ilmasto on yksi päätavoitteista, IPA III -välineen mukaisissa toimissa olisi aina kun se on mahdollista valtavirtaistettava ympäristön kestävyys ja ilmastonmuutostavoitteet kaikilla sektoreilla siten, että kiinnitetään erityistä huomiota ympäristönsuojeluun ja rajatylittävän ympäristön pilaantumisen torjuntaan, ja sisällytettävä vihreä kasvu kansallisiin ja paikallisiin strategioihin, mukaan lukien kestävyyskriteerien tukeminen julkisissa hankinnoissa. IPA III -välineen mukaisten toimien olisi noudatettava "vahingon välttämistä" koskevaa periaatetta ja mahdollisuuksien mukaan unionin luokitusjärjestelmää, erityisesti investointien kestävyysvarmistamiseksi Länsi-Balkanilla ja Turkissa.

- (27) Tämän asetuksen täytäntöönpanossa olisi noudatettava sukupuolten tasa-arvon sekä naisten ja tyttöjen voimaannuttamisen periaatteita, ja siinä olisi pyrittävä suojelemaan ja edistämään naisten ja tyttöjen oikeuksia sukupuolten tasa-arvon edistämistä koskevien EU:n toimintasuunnitelmien ja asiaankuuluvien neuvoston päätelmien ja kansainvälisten yleissopimusten mukaisesti, mukaan lukien 10 päivänä joulukuuta 2018 annetut neuvoston päätelmät naisista, rauhasta ja turvallisuudesta. Sukupuolten tasa-arvon vahvistamisen ja naisten ja tyttöjen voimaannuttamisen lisäämisen unionin ulkoisissa toimissa sekä sukupuolten tasa-arvon edistämistä koskevissa EU:n toimintasuunnitelmissa esitettyjen vähimmäisvaatimusten saavuttamiseen tähtäävien toimien lisäämisen olisi johdettava sukupuolisensitiiviseen ja muutosvoimaiseen lähestymistapaan unionin ja liitteessä I lueteltujen tuensaajien välisessä yhteistyössä. Sukupuolten tasa-arvo olisi otettava huomioon ja valtavirtaistettava kaikissa tämän asetuksen täytäntöönpanon vaiheissa.
- (28) Tässä asetuksessa vahvistetaan IPA III -välineen koko keston ajaksi rahoituspuitteet, joita Euroopan parlamentin ja neuvoston on määrä pitää talousarviota koskevasta kurinalaisuudesta, talousarvioyhteistyöstä ja moitteettomasta varainhoidosta sekä uusista omista varoista, mukaan lukien uusien omien varojen käyttöönottoa koskeva etenemissuunnitelma, 16 päivänä joulukuuta 2020 tehdyn Euroopan parlamentin, Euroopan unionin neuvoston ja Euroopan komission välisen toimielinten sopimuksen¹, 18 kohdan mukaisesti ensisijaisena ohjeenaan vuosittaisessa talousarviomenettelyssä.

¹ EUVL L 433I, 22.12.2020, s. 28.

- (29) Komission ja jäsenvaltioiden olisi varmistettava antamansa tuen vaatimustenmukaisuus, johdonmukaisuus, yhdenmukaisuus ja täydentävyys erityisesti säännöllisillä neuvotteluilla ja usein tapahtuvalla tietojenvaihdolla tukimenettelyn eri vaiheissa, myös paikallistasolla. Lisäksi olisi toteutettava tarvittavat toimenpiteet paremman koordinoinnin ja täydentävyyden suhteessa varmistamiseksi muiden tuenantajien kanssa, myös säännöllisten kuulemisten avulla. Komission olisi varmistettava, että liitteessä I lueteltujen tuensaajien asiaankuuluvia sidosryhmiä, tarvittaessa myös kansalaisjärjestöjä sekä paikallisia ja alueellisia viranomaisia, kuullaan asianmukaisesti ja että niiden saatavilla on hyvissä ajoissa asiaankuuluvaa tietoa, jotta ne voivat osallistua mielekkäällä tavalla ohjelmien suunnitteluun ja täytäntöönpanoon sekä niihin liittyviin seurantaprosesseihin. Kansalaisyhteiskunnan asemaa olisi parannettava valtiovallan elinten toteuttamissa ohjelmissa ja unionin tuen välittömänä saajana. Vastaavasti unionin tuella olisi myös autettava ihmisoikeuksien puolustajia.

- (30) Toiminnan painopistealat, joilla pyritään saavuttamaan tällä asetuksella tuettavien asiaankuuluvien politiikanalojen tavoitteet, olisi esitettävä ohjelmasuunnittelukehyksessä, jonka komissio vahvistaa vuodet 2021–2027 kattavan unionin monivuotisen rahoituskehysten, jäljempänä 'IPA-ohjelmasuunnittelukehys', voimassaoloajaksi. IPA-ohjelmasuunnittelukehys olisi laadittava yhteistyössä liitteessä I lueteltujen tuensaajien kanssa koko politiikkakehysten ja sen periaatteiden mukaisesti sekä tässä asetuksessa sekä tässä asetuksessa säädettyjen yleis- ja erityistavoitteiden mukaisesti ja siinä olisi otettava asiaankuuluvat kansalliset strategiat asianmukaisesti huomioon. IPA-ohjelmakehyksessä olisi määriteltävä tukikohteet ja kullekin kohteelle myönnettävä ohjeellinen rahoitus, mukaan lukien arvio ilmastotoimiin liittyvistä menoista.

- (31) On unionin ja liitteessä I lueteltujen tuensaajien yhteisen edun mukaista edistää kyseisten tuensaajien toimia niiden pyrkiessä uudistamaan poliittisia, oikeudellisia ja taloudellisia järjestelmiään unionin jäsenyyttä silmällä pitäen. Tuen olisi perustuttava sekä tulospäätöseen lähestymistapaan että oikeudenmukaisen osuuden periaatteeseen, millä varmistettaisiin edistyminen kaikissa liitteessä I luetelluissa tuensaajissa. Tuki olisi kohdistettava ja mukautettava kunkin erityistilanteet ottaen huomioon tämän asetuksen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvittavat lisätoimet. Liitteessä I lueteltujen tuensaajien tarpeet ja valmiudet olisi otettava huomioon oikeudenmukaista osuutta koskevan periaatteen mukaisesti, jotta vältettäisiin kohtuuttoman matala tuen taso muihin tuensaajiin verrattuna. Tämän asetuksen mukaisen tuen laajuus ja intensiteetti olisi eriytettävä liitteessä I lueteltujen tuensaajien tulosten perusteella, erityisesti niiden uudistusten toteuttamiseen sitoutumisen ja siinä edistymisen osalta, erityisesti oikeusvaltioperiaatteen ja perusoikeuksien, demokraattisten instituutioiden ja julkishallinnon uudistamisen sekä talouden kehittämisen ja kilpailukyvyn alalla.

- (32) Jos asiaankuuluvat indikaattorit ilmaisevat, että liitteessä I lueteltu tuensaaaja taantuu merkittävästi tai ei edelläänkään edisty "perusasiat ensin" -periaatteen mukaisilla aloilla, tuen laajuutta ja intensiteettiä olisi mukautettava vastaavasti, sanotun kuitenkin rajoittamatta neuvoston toimivaltaa hyväksyä rajoittavia toimenpiteitä sellaisen päätöksen perusteella, joka koskee talous- ja rahoitussuhteiden keskeyttämistä kokonaan tai osittain yhden tai useamman kolmannen maan kanssa taikka niiden vähentämistä Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 215 artiklan mukaisesti, eikä rajoita komission toimivaltaa keskeyttää maksut tai rahoitussopimusten täytäntöönpano Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU, Euratom) 2018/1046¹, jäljempänä 'varainhoitoasetus', mukaisesti. Olisi kiinnitettävä asianmukaista huomiota siihen, että tuensaaajat noudattavat Yhdistyneiden kansakuntien peruskirjan periaatteita ja kansainvälistä oikeutta.
- (33) Komission olisi vuosittain arvioitava IPA-ohjelmasuunnittelukehyksen täytäntöönpanoa ja kuvattava, miten tulospäätösten täytäntöönpanon ja oikeudenmukaista osuutta koskeva periaate on täytäntöön pantu. Kyseiseen arviointiin olisi sisällytettävä myös tilannekatsaus rahoituksen tasosta kunkin tavoitteen ja kunkin liitteessä I luetellun tuensaaajan osalta. Arvioinnin perusteella tämän asetuksen nojalla perustetun komitean olisi myös voitava saada riittävät tiedot komission avustamiseksi.

¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU, Euratom) 2018/1046, annettu 18 päivänä heinäkuuta 2018, unionin yleiseen talousarvioon sovellettavista varainhoitosäännöistä, asetusten (EU) N:o 1296/2013, (EU) N:o 1301/2013, (EU) N:o 1303/2013, (EU) N:o 1304/2013, (EU) N:o 1309/2013, (EU) N:o 1316/2013, (EU) N:o 223/2014, (EU) N:o 283/2014 ja päätöksen N:o 541/2014/EU muuttamisesta sekä asetuksen (EU, Euratom) N:o 966/2012 kumoamisesta (EUVL L 193, 30.7.2018, s. 1).

- (34) Komission olisi varmistettava, että käytettävissä ovat selvät seuranta- ja arviointimekanismit, jotta unionin talousarvion täytäntöönpanossa toteutuvat vastuuvollisuus ja avoimuus ja jotta edistystä tämän asetuksen tavoitteiden saavuttamisessa voidaan arvioida tehokkaasti. Unionin toiminnan tuloksia olisi aina kun se on mahdollista ja asianmukaista seurattava ja arvioitava ennalta määritetyillä, läpinäkyvillä, maakohtaisilla ja mitattavissa olevilla indikaattoreilla, jotka on mukautettu IPA III -välineen erityispiirteisiin ja tavoitteisiin.
- (35) Siirtyminen komission suorittamasta liittymistä valmistelevien varojen suorasta hallinnoinnista tuensaajien toteuttamaan välilliseen hallintaan olisi toteutettava asteittain ja kunkin tuensaajan valmiuksien mukaisesti sekä hyvän hallintotavan periaatteet asianmukaisesti huomioon ottaen. Komission olisi ryhdyttävä asianmukaisiin valvontatoimiin unionin taloudellisten etujen suojaamiseksi ja voitava tarvittaessa perua kyseinen siirtymä. Tuessa olisi edelleen hyödynnettävä rakenteita ja välineitä, jotka ovat osoittautuneet toimiviksi liittymistä valmistelevassa prosessissa.

- (36) Unionin olisi pyrittävä hyödyntämään käytettävissä olevia resursseja mahdollisimman tehokkaasti optimoidakseen ulkoisen toimintansa vaikutukset. Tähän olisi päästävä huolehtimalla unionin ulkoisen toiminnan rahoitusvälineiden johdonmukaisuudesta, yhdenmukaisuudesta ja täydentävyydestä sekä yhteisvaikutuksien avulla unionin muiden politiikkojen ja ohjelmien kanssa, joita ovat esimerkiksi Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/695¹ nojalla perustettu tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelma Horisontti Eurooppa, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/817² nojalla perustettu unionin koulutus-, nuoriso- ja urheiluohjelma Erasmus+, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/818³ nojalla perustettu Luova Eurooppa-ohjelma, Euroopan vihreän kehityksen ohjelma, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/1056⁴ nojalla perustettu oikeudenmukaisen siirtymän rahasto ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/1153⁵ nojalla perustettu Verkkojen Eurooppa -väline, mukaan lukien tapauksen mukaan johdonmukaisuus ja täydentävyys makrotaloudellisen rahoitusavun kanssa.

¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) 2021/695, annettu 28 päivänä huhtikuuta 2021, tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelman ”Horisontti Eurooppa” perustamisesta, sen osallistumista ja tulosten levittämistä koskevien sääntöjen vahvistamisesta sekä asetusten (EU) N:o 1290/2013 ja (EU) N:o 1291/2013 kumoamisesta (EUVL L 170, 12.5.2021, s. 1).

² Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) 2021/817, annettu 20 päivänä toukokuuta 2021, unionin koulutus-, nuoriso- ja urheiluohjelman Erasmus+ perustamisesta ja asetuksen (EU) N:o 1288/2013 kumoamisesta (EUVL L 189, 28.5.2021, s. 1).

³ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) 2021/818, annettu 20 päivänä toukokuuta 2021, Luova Eurooppa -ohjelman (2021–2027) perustamisesta ja asetuksen (EU) N:o 1295/2013 kumoamisesta (EUVL L 189, 28.5.2021, s. 34).

⁴ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) 2021/1056, annettu 24 päivänä kesäkuuta 2021, oikeudenmukaisen siirtymän rahaston perustamisesta (EUVL L 231, 30.6.2021, s. 1).

⁵ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) 2021/1153, annettu 7 päivänä heinäkuuta 2021, Verkkojen Eurooppa -välineestä ja asetusten (EU) N:o 1316/2013 ja (EU) N:o 283/2014 kumoamisesta (EUVL L 249, 14.7.2021, s. 38).

- (37) Jotta voitaisiin maksimoida yhdistettyjen toimien vaikutus yhteisen tavoitteen saavuttamiseen, IPA III -välineellä olisi voitava edistää muiden ohjelmien toimia, kunhan rahoitusosuuksilla ei kateta samoja kustannuksia.
- (38) IPA III -välineen mukaista unionin rahoitusta olisi käytettävä Erasmus+-ohjelman kansainväliseen ulottuvuuteen kuuluvien toimien rahoittamiseen, ja täytäntöönpanossa olisi noudatettava asetusta (EU) 2021/817.
- (39) Tähän asetukseen sovelletaan Euroopan parlamentin ja neuvoston SEUT 322 artiklan nojalla hyväksymiä horisontaalisia varainhoitosääntöjä. Kyseisissä varainhoitoasetukseen sisältyvissä säännöissä vahvistetaan varsinkin menettely, joka koskee talousarvion laatimista ja toteuttamista käyttäen avustuksia, palkintoja, hankintoja ja välillistä toteutusta, sekä säädetään taloushallinnon toimijoiden toiminnan valvonnasta. SEUT 322 artiklan nojalla hyväksyttäviin sääntöihin sisältyy myös yleinen ehdollisuusjärjestelmä unionin talousarvion suojaamiseksi.
- (40) Koska demokratian, ihmisoikeuksien ja oikeusvaltioperiaatteen kunnioittaminen on olennaisen tärkeää varainhoitoasetuksessa tarkoitetun moitteettoman varainhoidon ja unionin rahoituksen tuloksellisuuden kannalta, apu voitaisiin keskeyttää, jos liitteessä I luetellun tuensaajan toimesta demokratia, ihmisoikeudet tai oikeusvaltio heikentyvät.

- (41) Tämän asetuksen mukaiset rahoituksen muodot ja täytäntöönpanomenetelmät olisi valittava sen perusteella, miten hyvin niillä voidaan saavuttaa toimien erityistavoitteet ja saada tuloksia, ottaen huomioon erityisesti tarkastuskustannukset, hallinnolliset rasitukset ja arvioitu sääntöjen noudattamatta jättämisen riski. Harkittavia muotoja olisi oltava varainhoitoasetuksen 125 artiklan 1 kohdan mukaisesti kertakorvausten, kiinteämääräisen rahoituksen ja yksikkökustannusten käyttö sekä rahoitus, joka ei perustu kustannuksiin.
- (42) Unionin olisi jatkettava yhteisten sääntöjen soveltamista sen ulkoisen toiminnan toteutukseen. Unionin ulkoisen toiminnan rahoitusvälineiden täytäntöönpanosäännöt ja -menettelyt vahvistetaan asetuksessa (EU) 2021/947. Yksityiskohtaisia lisäsäännöksiä olisi annettava erityistilanteita varten, varsinkin rajatylittävään yhteistyöhön sekä maatalouden ja maaseudun kehittämisen politiikanaloihin.

- (43) Ulkoista toimintaa toteutetaan usein nopeasti muuttuvassa ympäristössä, mikä edellyttää jatkuvaa ja nopeaa mukautumista unionin kumppaneiden muuttuviin tarpeisiin ja maailmanlaajuisiin haasteisiin, kuten ihmisoikeuksiin, demokratiaan ja hyvään hallintotapaan, turvallisuuteen ja vakauteen, ilmastonmuutokseen ja ympäristöön, laittomaan muuttoliikkeeseen ja pakkomuuttoon ja niiden perimmäisiin syihin. Ennakoitavuuden periaatteen sovittaminen yhteen sen kanssa, että uusiin tarpeisiin on reagoitava nopeasti, edellyttää ohjelmien rahoituksen täytäntöönpanon mukauttamista. Jotta unionin kykyä vastata ennakoimattomiin tarpeisiin voitaisiin parantaa, tässä asetuksessa olisi säilytettävä samanlainen jousto kuin varainhoitoasetuksessa jo sallitaan muilla politiikan aloilla eli varainhoitovuodelta toiselle siirtämistä ja sidottujen varojen uudelleenkohdentamista kuitenkin niin, että pyritään saavuttamaan tässä asetuksessa määritellyt tavoitteet. Tällä voidaan varmistaa unionin varojen tehokas käyttö niin unionin kansalaisten kuin liitteessä I lueteltujen tuensaajienkin näkökulmasta ja näin maksimoida unionin ulkoisiin toimiin käytettävissä olevat unionin varat.

- (44) Edeltäjänsä pohjalta perustuvan ja asetuksen (EU) 2021/947 nojalla perustetun uuden Euroopan kestävän kehityksen rahasto plussan (EKKR+) olisi muodostettava integroitu rahoituspaketti, josta voidaan antaa maailmanlaajuisesti rahoitusta avustuksina, talousarviotakuina ja muina rahoitusvälineinä, myös liitteessä I luetelluille tuensaajille. Tämän asetuksen nojalla toteuttavia Länsi-Balkanin kattavia EKKR+ -toimia olisi hallittava Länsi-Balkanin investointikehyksen (WBIF) avulla. Länsi-Balkanin investointikehyksen ohjauskomiteaan sisältyvät tällä hetkellä liitteessä I luetellut tuensaajat Länsi-Balkanilla, Länsi-Balkanin eurooppalaisen yhteisrahaston rahoittajat, asiaankuuluvat rahoituslaitokset ja asiaankuuluvat alueelliset järjestöt tarvittaessa. Länsi-Balkanista vastaavan erityisen EKKR+:n strategisen johtoryhmän olisi jatkossakin oltava edellä esitetyn tavoin osallistava.
- (45) Asetuksen (EU) 2021/947 nojalla perustettu ulkosuhdetoimien takuujärjestely tukee EKKR+ -toimia ja IPA III -välineellä olisi katettava osa liitteessä I lueteltujen tuensaajien hyväksi toteutettavien toimien rahoitustarpeista, mukaan lukien makrotaloudellisen rahoitusavun lainat ja niistä aiheutuvat vastuut.

- (46) On tärkeää varmistaa, että rajatylittävän yhteistyön ohjelmat toteutetaan ulkoisen toiminnan ohjelmissa ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2021/1059¹ vahvistetun kehyksen mukaisesti. Tässä asetuksessa olisi vahvistettava erityiset yhteisrahoitusta koskevat säännökset.
- (47) Tässä asetuksessa tarkoitetut vuotuiset tai monivuotiset toimintasuunnitelmat ja toimenpiteet ovat varainhoitoasetuksen mukaisia työohjelmia. Vuotuiset tai monivuotiset toimintasuunnitelmat koostuvat joukosta toimenpiteitä, jotka on koottu yhteen asiakirjaan.

¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/1059, annettu 24 päivänä kesäkuuta 2021, Euroopan aluekehitysrahastosta ja ulkoisista rahoitusvälineistä tuettavaa Euroopan alueellinen yhteistyö -tavoitetta (Interreg) koskevista erityissäännöksistä (EUVL L 231, 30.6.2021, s. 94).

- (48) Varainhoitoasetuksen, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU, Euratom) N:o 883/2013¹ sekä neuvoston asetusten (EY, Euratom) N:o 2988/95², (EY, Euratom) N:o 2185/96³ ja (EU) 2017/1939⁴ mukaisesti unionin taloudellisia etuja on suojattava oikeasuhteisin toimenpitein, joita ovat sääntöjenvastaisuuksien, mukaan lukien petokset, ehkäisemiseen, havaitsemiseen, korjaamiseen ja tutkimiseen sekä hukattujen, aiheettomasti maksettujen tai virheellisesti käytettyjen varojen takaisinperintään ja soveltuvin osin hallinnollisten seuraamusten määräämiseen liittyvät toimenpiteet. Euroopan petostentorjuntavirastolla (OLAF) on valtuudet erityisesti asetusten (Euratom, EY) N:o 2185/96 ja (EU, Euratom) N:o 883/2013 mukaisesti tehdä hallinnollisia tutkimuksia, mukaan lukien paikan päällä suoritettavat tarkastukset ja todentamiset, selvittääkseen, onko kyse petoksesta, lahjonnasta tai muusta laittomasta toiminnasta, joka vahingoittaa unionin taloudellisia etuja.

¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU, Euratom) N:o 883/2013, annettu 11 päivänä syyskuuta 2013, Euroopan petostentorjuntaviraston (OLAF) tutkimuksista sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1073/1999 ja neuvoston asetuksen (Euratom) N:o 1074/1999 kumoamisesta (EUVL L 248, 18.9.2013, s. 1).

² Neuvoston asetukset (EY, Euratom) N:o 2988/95, annettu 18 päivänä joulukuuta 1995, Euroopan yhteisöjen taloudellisten etujen suojaamisesta (EYVL L 312, 23.12.1995, s. 1).

³ Neuvoston asetukset (Euratom, EY) N:o 2185/96, annettu 11 päivänä marraskuuta 1996, komission paikan päällä suorittamista tarkastuksista ja todentamisista Euroopan yhteisöjen taloudellisiin etuihin kohdistuvien petosten ja muiden väärinkäytösten estämiseksi (EYVL L 292, 15.11.1996, s. 2).

⁴ Neuvoston asetukset (EU) 2017/1939, annettu 12 päivänä lokakuuta 2017, tiiviimmän yhteistyön toteuttamisesta Euroopan syyttäjänviraston (EPPO) perustamisessa (EUVL L 283, 31.10.2017, s. 1).

Euroopan syyttäjänvirastolla (EPPO) on asetuksen (EU) 2017/1939 mukaisesti valtuudet tutkia unionin taloudellisia etuja vahingoittavia rikoksia sekä nostaa niistä syyte Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2017/1371¹ mukaisesti. Unionin rahoitusta saavien henkilöiden ja yhteisöjen on varainhoitoasetuksen mukaisesti toimittava täydessä yhteistyössä unionin taloudellisten etujen suojaamiseksi, myönnettävä komissiolle, OLAFille, tilintarkastustuomioistuimelle ja niiden jäsenvaltioiden osalta, jotka osallistuvat asetuksen (EU) 2017/1939 mukaiseen tiiviimpään yhteistyöhön, EPPOlle tarvittavat oikeudet ja valtuudet ja varmistettava, että unionin varojen hoitamiseen osallistuvat kolmannet osapuolet myöntävät vastaavat oikeudet. Lisäksi liitteessä I lueteltujen tuensaajien olisi raportoitava komissiolle viipymättä sääntöjenvastaisuuksista, mukaan lukien petokset, joista on tehty ensimmäinen hallinnollinen tai oikeudellinen päätelmä, ja pidettävä komissio ajan tasalla hallinnollisten ja oikeudellisten menettelyjen etenemisestä. Koska tavoitteena on jäsenvaltioiden hyviin toimintatapoihin mukautuminen, tämän raportoinnin olisi tapahduttava sähköisesti komission perustamaa sääntöjenvastaisuuksien hallinnointijärjestelmää käyttäen.

- (49) Tämän asetuksen mukainen tuki olisi pantava täytäntöön läpinäkyvällä, vastuullisella ja epäpoliittisella tavalla. Komission olisi seurattava tätä tarkasti, myös paikallistasolla.

¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2017/1371, annettu 5 päivänä heinäkuuta 2017, unionin taloudellisiin etuihin kohdistuvien petosten torjunnasta rikosoikeudellisin keinoin (EUVL L 198, 28.7.2017, s. 29).

- (50) Viestintä edistää demokraattista keskustelua, lujittaa toimielinten suorittamaa unionin rahoituksen valvontaa ja edistää osaltaan unionin uskottavuutta. Unionin ja unionin rahoituksen saajien olisi edistettävä unionin toimien näkyvyyttä ja viestittävä asianmukaisesti unionin tuen tuomasta lisäarvosta. Tässä yhteydessä varainhoitoasetuksen mukaisesti sopimusten, jotka tehdään unionin rahoituksen saajien kanssa, olisi sisällettävä asianmukaisen näkyvyyden takaavat velvoitteet ja komission olisi toimittava asianmukaisesti ja viipymättä, jos kyseisiä velvoitteita ei täytetä.
- (51) Laajentumisen politiikkakehyksen muutosten tai liitteessä I lueteltuja tuensaajia koskevien merkittävien muutosten huomioon ottamiseksi komissiolle olisi siirrettävä valta hyväksyä SEUT 290 artiklan mukaisesti säädösvallan siirron nojalla annettavia delegoituja säädöksiä, jotka koskevat liitteissä II ja III lueteltujen temaattisten painopistealojen mukauttamista ja päivittämistä, sekä hyväksyä tämän asetuksen täydennykseksi delegoitu säädös, jossa asetetaan tiettyjä erityistavoitteita ja temaattisia painopistealoja. On erityisen tärkeää, että komissio asiaa valmistellessaan toteuttaa asianmukaiset kuulemiset, myös asiantuntijatasolla, ja että nämä kuulemiset toteutetaan paremmasta lainsäädännöstä 13 päivänä huhtikuuta 2016 tehdyssä toimielinten välisessä sopimuksessa¹ vahvistettujen periaatteiden mukaisesti. Jotta voitaisiin erityisesti varmistaa tasavertainen osallistuminen delegoitujen säädösten valmisteluun, Euroopan parlamentille ja neuvostolle toimitetaan kaikki asiakirjat samaan aikaan kuin jäsenvaltioiden asiantuntijoille, ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asiantuntijoilla on järjestelmällisesti oikeus osallistua komission asiantuntijaryhmien kokouksiin, joissa valmistellaan delegoituja säädöksiä.

¹ EUVL L 123, 12.5.2016, s. 1.

- (52) Komissiolle olisi siirrettävä täytäntöönpanovaltaa, jotta voidaan varmistaa yhdenmukaiset edellytykset tämän asetuksen täytäntöönpanolle, erityisesti välilliseen hallinnointiin liitteessä I lueteltujen tuensaajien kanssa liittyviä erityisehtoja ja rakenteita sekä maaseudun kehittämistukea koskevien säännösten osalta. Tätä valtaa olisi käytettävä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 182/2011¹ mukaisesti. Vahvistettaessa yhdenmukaisia edellytyksiä tämän asetuksen täytäntöönpanolle olisi otettava huomioon aiemman liittymistä valmistelevan tuen hallinnoinnista ja täytäntöönpanosta saadut kokemukset. Kyseisiä yhdenmukaisia edellytyksiä olisi muutettava, jos tilanne sitä edellyttää.
- (53) Tällä asetuksella perustetulla komitealla olisi oltava toimivalta myös neuvoston asetuksen (EY) N:o 1085/2006² ja asetuksen (EU) N:o 231/2014 mukaisten säädösten ja sitoumusten osalta sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 389/2006³ 3 artiklan täytäntöönpanon osalta.

¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 182/2011, annettu 16 päivänä helmikuuta 2011, yleisistä säännöistä ja periaatteista, joiden mukaisesti jäsenvaltiot valvovat komission täytäntöönpanovallan käyttöä (EUVL L 55, 28.2.2011, s. 13).

² Neuvoston asetus (EY) N:o 1085/2006, annettu 17 päivänä heinäkuuta 2006, liittymistä valmistelevasta tukivälineestä (EUVL L 210, 31.7.2006, s. 82).

³ Neuvoston asetus (EY) N:o 389/2006, annettu 27 päivänä helmikuuta 2006, rahoitusvälineen perustamisesta Kyproksen turkkilaisen yhteisön taloudellisen kehityksen edistämiseksi ja Euroopan jälleenrakennusvirastosta annetun asetuksen (EY) N:o 2667/2000 muuttamisesta (EUVL L 65, 7.3.2006, s. 5).

- (54) Jäsenvaltiot eivät voi riittävällä tavalla saavuttaa tämän asetuksen tavoitteita, vaan ne voidaan saavuttaa paremmin unionin tasolla. Sen vuoksi unioni voi toteuttaa toimenpiteitä SEU 5 artiklassa vahvistetun toissijaisuusperiaatteen mukaisesti. Mainitussa artiklassa vahvistetun suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tässä asetuksessa ei ylitetä sitä, mikä on tarpeen näiden tavoitteiden saavuttamiseksi.
- (55) Jotta jatkuvuus tuen tarjonnassa asiaankuuluvalla toimintapolitiikan alalla voidaan varmistaa ja ohjelman toteutus käynnistää monivuotisen rahoituskehysten 2021–2027 alusta, tämän asetuksen olisi tultava voimaan kiireellisesti ja sitä olisi sovellettava taannehtivasti 1 päivästä tammikuuta 2021,

OVAT HYVÄKSYNEET TÄMÄN ASETUKSEN:

I Luku

Yleiset säännökset

1 artikla

Kohde

Tällä asetuksella perustetaan liittymistä valmisteleva tukiväline, jäljempänä 'IPA III -väline' vuosia koskevan 2021–2027 monivuotisen rahoituskehysten ajaksi, jäljempänä 'vuosien 2021–2027 monivuotinen rahoituskehys'.

Asetuksessa vahvistetaan IPA III -välineen tavoitteet, määrärahat kaudelle 2021–2027, unionin tuen muodot ja tällaista tuen antamista koskevat säännöt.

2 artikla

Määritelmä

Tässä asetuksessa tarkoitetaan:

'rajatylittävällä yhteistyöllä'

- a) asetuksen (EU) 2021/1059 3 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettua yhteistyötä jäsenvaltioiden ja tämän asetuksen liitteessä I lueteltujen tuensaajien välillä;
- b) yhteistyötä kahden tai useamman tämän asetuksen liitteessä I luetellun tuensaajan välillä;
tai

- c) yhteistyötä tämän asetuksen liitteessä I lueteltujen tuensaajien ja asetuksen (EU) 2021/947 liitteessä I lueteltujen maiden ja alueiden välillä.

3 artikla

IPA III -välineen tavoitteet

1. IPA III -välineen yleistavoitteena on tukea liitteessä I lueteltuja tuensajia, kun ne hyväksyvät ja toteuttavat sellaisia poliittisia, institutionaalisia, oikeudellisia, hallinnollisia, sosiaalisia ja taloudellisia uudistuksia, joihin kyseisten tuensaajien on ryhdyttävä noudattaakseen unionin arvoja ja mukautuakseen asteittain unionin sääntöihin, normeihin, politiikkoihin ja käytäntöihin (unionin säännöstö) tulevaa unionin jäsenyyttä silmällä pitäen, edistäen näin keskinäistä vakautta, turvallisuutta, rauhaa ja vaurautta.
2. IPA III -välineen erityistavoitteena on
 - a) vahvistaa oikeusvaltiota, demokratiaa, ihmisoikeuksien ja perusvapauksien kunnioittamista, myös edistämällä oikeuslaitoksen riippumattomuutta, vahvistamalla turvallisuutta, torjumalla korruptiota ja järjestäytyntä rikollisuutta sekä noudattamalla kansainvälistä oikeutta, lehdistönvapautta ja akateemista vapautta sekä varmistamalla kansalaisyhteiskunnan toiminnan mahdollistava ympäristö, edistää syrjimättömyyttä ja suvaitsevuutta, turvata vähemmistöihin kuuluvien henkilöiden oikeuksien kunnioittaminen ja sukupuolten tasa-arvo sekä parantaa muuttoliikkeen hallintaa, rajaturvallisuus mukaan lukien, puuttua laittomaan muuttoliikkeeseen sekä torjua pakkomuuttoa;

- b) lisätä julkishallinnon tuloksellisuutta sekä tukea läpinäkyvyyttä, rakenneuudistuksia ja hyvää hallintotapaa kaikilla tasoilla, mukaan lukien julkiset hankinnat ja valtiontuki;
- c) sovittaa liitteessä I lueteltujen tuensaajien säännöt, normit, politiikat ja käytännöt yhteen unionin vastaavien kanssa sekä vahvistaa alueellista yhteistyötä, sovintoa, hyviä naapuruussuhteita, sekä ihmisten välisiä yhteyksiä ja strategista viestintää;
- d) vahvistaa taloudellista ja sosiaalista kehitystä ja koheesiota kiinnittäen erityistä huomiota nuoriin, myös laadukkaiden koulutus- ja työllisyyspolitiikkojen avulla, tukemalla investointeja ja yksityissektorin kehittymistä, keskittyen erityisesti pieniin ja keskisuuriin yrityksiin, jäljempänä 'pk-yritykset', sekä maatalouteen ja maaseudun kehittämiseen;
- e) vahvistaa ympäristönsuojelua, lisätä kykyä sietää ilmastonmuutosta, nopeuttaa siirtymistä vähähiiliseen talouteen, kehittää digitaalitaloutta ja -yhteiskuntaa sekä vahvistaa kestävästä yhteenliitettävyyttä sen kaikissa ulottuvuuksissa;
- f) tukea alueellista koheesiota ja rajatylittävää yhteistyötä yli maa- ja merirajojen, mukaan lukien monikansallinen ja alueiden välinen yhteistyö.

3. Erityistavoitteiden mukaisesti tuen temaattiset painopistealat voivat olla seuraavat:
- a) perustetaan oikeusvaltion toteutumisen takaavat instituutiot ja edistetään niiden moitteetonta toimintaa varhaisessa vaiheessa ja vahvistetaan entisestään demokraattisia instituutioita;
 - b) vahvistetaan valmiuksia vastata muuttoliikkeen haasteisiin alueellisella ja kansallisella tasolla;
 - c) vahvistetaan strategisia viestintävalmiuksia, mukaan lukien kansalaisille suunnattu viestintä unionin jäsenyysehtojen täyttämisen edellyttämistä uudistuksista;
 - d) tehostetaan hyvää hallintotapaa ja uudistetaan julkishallinto sitä koskevien periaatteiden mukaisesti;
 - e) vahvistetaan finanssipolitiikan ja talouden hallintaa;
 - f) vahvistetaan hyvien naapuruussuhteiden, alueellisen vakauden ja keskinäisen yhteistyön kaikkia ulottuvuuksia;
 - g) parannetaan unionin ja sen kumppaneiden valmiutta estää konflikteja, rakentaa rauhaa sekä vastata kriisejä edeltäviin ja kriisin jälkeisiin tarpeisiin;

- h) parannetaan kansalaisjärjestöjen valmiuksia, riippumattomuutta ja moniarvoisuutta;
- i) edistetään tuensaajien sääntöjen, normien, politiikkojen ja käytäntöjen lähentämistä unionin vastaaviin;
- j) edistetään sukupuolten tasa-arvoa sekä naisten ja tyttöjen voimaannuttamista;
- k) parannetaan koulutuksen ja elinikäisen oppimisen piiriin pääsyä ja niiden laatua kaikilla tasoilla sekä tarjotaan tukea kulttuurille, luoville aloille ja urheilulle;
- l) edistetään laadukkaita työpaikkoja ja työmarkkinoille pääsyä;
- m) edistetään sosiaalista suojelua ja osallisuutta ja torjutaan köyhyyttä;
- n) edistetään älykästä, kestävää, osallistavaa ja turvallista liikennettä, poistetaan keskeisen verkkoinfrastruktuurin pullonkauloja ja parannetaan energiaturvallisuutta ja energiantarjonnan monipuolisuutta;
- o) parannetaan yksityissektorin toimintaedellytyksiä ja yritysten kilpailukykyä, erityisesti pk-yritysten osalta;
- p) parannetaan digitaaliteknologian ja -palvelujen saatavuutta ja vahvistetaan tutkimusta, teknologian kehittämistä ja innovointia;
- q) edistetään elintarvike- ja vesihuollon toimitusvarmuutta ja turvallisuutta;

- r) suojellaan ympäristöä ja parannetaan ympäristön laatua;
- s) tehdään ydinenergian rauhanomaista käyttöä koskevaa yhteistyötä liitteessä I lueteltujen tuensaajien kanssa terveyden, maatalouden ja elintarviketurvallisuuden alalla;
- t) lisätään elintarviketeollisuuden ja kalatalouden valmiuksia selviytyä kilpailun ja markkinavoimien paineesta.

4. Hyvien naapuruussuhteiden edistämiseksi, unionin yhdentymisen tukemiseksi ja sosioekonomisen kehityksen edistämiseksi liitteessä I lueteltujen tuensaajien välisessä rajatylittävässä yhteistyössä tuen temaattiset painopistealat voivat olla tilanteen mukaan seuraavat:

- a) työllisyyden, työvoiman liikkuvuuden sekä sosiaalisen ja kulttuurisen osallisuuden edistäminen yli rajojen;
- b) ympäristön suojeleminen sekä ilmastonmuutokseen sopeutumisen, ilmastonmuutoksen hillinnän sekä riskien ehkäisyn ja hallinnan edistäminen;
- c) kestävän liikenteen edistäminen ja julkisen infrastruktuurin parantaminen;
- d) digitaalitalouden ja -yhteiskunnan tukeminen;
- e) matkailun kannustaminen sekä kulttuuri- ja luonnonperinnön edistäminen;
- f) investoiminen nuoriin, urheiluun, koulutukseen ja osaamiseen;

- g) paikallis- ja aluehallinnon tukeminen;
 - h) sovittelua ja siirtymäkauden oikeusjärjestelyjä koskevien rajatylittävien aloitteiden edistäminen;
 - i) kilpailukyvyn ja liiketoimintaympäristön parantaminen sekä pk-yritysten, kaupan ja investointien kehittäminen;
 - j) panostaminen tutkimukseen, teknologian kehittämiseen, innovointiin ja digitaalitekologiaan.
5. Liitteessä I lueteltujen tuensaajien tarpeisiin ja valmiuksiin sovitettun tuen temaattiset painopistealat esitetään tarkemmin liitteessä II. Liitteessä I lueteltujen tuensaajien välisen rajatylittävän yhteistyön temaattiset painopistealat esitetään tarkemmin liitteessä III. Kukin kyseisistä temaattisista painopistealoista voi edistää useamman kuin yhden erityistavoitteen saavuttamista.
6. Tämän asetuksen täydentämiseksi siirretään komissiolle valta hyväksyä ennen IPA-ohjelmasuunnittelukehityksen hyväksymistä delegoitu säädös 14 ja 15 artiklan mukaisesti asettamalla tiettyjä erityistavoitteita ja temaattisia painopistealoja tämän artiklan 3 kohdan a–m ja r alakohdassa sekä 4 kohdan a–j alakohdassa tarkoitettuihin toimiin liittyvälle tuelle.

4 artikla
Talousarvio

1. Rahoituspuitteet IPA III -välineen toteuttamiselle kaudella 2021–2027 ovat 14 162 000 000 euroa käypinä hintoina.
2. Tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitettua määrää voidaan käyttää asetuksen (EU) 2021/947 24 artiklan mukaisesti IPA III -välineen täytäntöönpanoa koskevien tukitoimenpiteiden, kuten valmistelu-, seuranta-, valvonta-, tarkastus- ja arviointitoiminnan, mukaan lukien tietotekniikkajärjestelmät, rahoittamiseen.

5 artikla
Useita ohjelmia koskevat säännökset

1. Tämän asetuksen täytäntöönpanossa on varmistettava yhdenmukaisuus, yhteisvaikutus ja täydentävyys unionin muiden ulkoisen toiminnan alojen ja muiden asiaankuuluvien unionin politiikkojen ja ohjelmien kanssa sekä kehitykseen vaikuttavien politiikkojen johdonmukaisuus.
2. Asetusta (EU) 2021/947 sovelletaan tämän asetuksen nojalla toteutettavaan toimintaan siltä osin kuin siihen viitataan tässä asetuksessa.

3. IPA III -välineellä rahoitetaan asetuksen (EU) 2021/817 mukaisesti toteutettavia ja hallinnoitavia toimia. Kyseisten varojen käyttöön sovelletaan asetusta (EU) 2021/817. Sitä varten IPA III -välineen rahoitusosuus sisällytetään asetuksen (EU) 2021/947 13 artiklan 6 kohdassa tarkoitettuun yhtenäiseen ohjelmasuunnitteluasiakirjaan ja hyväksytään kyseisessä asetuksessa vahvistettua menettelyä noudattaen. Kyseiseen ohjelmasuunnitteluasiakirjaan on sisällytettävä asetuksen (EU) 2021/817 nojalla toteutettaville toimille osoitettava suuntaa antava vähimmäismäärä.

4. Tämän asetuksen mukaista tukea voidaan antaa Euroopan aluekehitysrahastosta ja koheesiorahastosta, joiden erityistavoitteet ja tuen soveltamisala vahvistetaan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2021/1058¹, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/1057² nojalla perustetusta Euroopan sosiaalirahasto plussasta ja jäsenvaltioiden yhteisen maatalouspolitiikan nojalla laatimien, Euroopan maatalouden tukirahastosta (maaloustukirahasto) ja Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta (maaseuturahasto) rahoitettavien strategiasuunnitelmien (YMP:n strategiasuunnitelmat) tukea koskevista säännöistä sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EU) N:o 1305/2013 ja (EU) N:o 1307/2013 kumoamisesta annettavan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen nojalla perustettavasta Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta rahoitettaviin toimiin.

¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) 2021/1058, annettu 24 päivänä kesäkuuta 2021, Euroopan aluekehitysrahastosta ja koheesiorahastosta (EUVL L 231, 30.6.2021, s. 60).

² Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) 2021/1057, annettu 24 päivänä heinäkuuta 2021, Euroopan sosiaalirahasto plussan (ESR+) perustamisesta ja asetuksen (EU) N:o 1296/2013 kumoamisesta (EUVL L 231, 30.6.2021, s. 21).

5. Euroopan aluekehitysrahastosta rahoitetaan liitteessä I lueteltujen tuensaajien ja yhden tai useamman jäsenvaltion välistä rajatylittävää yhteistyötä koskevia ohjelmia tai toimenpiteitä. Komissio hyväksyy kyseiset ohjelmat ja toimenpiteet tämän asetuksen 17 artiklan 3 kohdan mukaisesti. Asetuksen (EU) 2021/1059 10 artiklan 3 kohdassa tarkoitetuista rajat ylittävään yhteistyöhön kohdennetuista IPA III:n määrärahoista, jäljempänä 'IPA III-CBC', myönnettävä rahoitusosuus määritetään kyseisen artiklan mukaisesti. IPA III -välineen rajatylittävän yhteistyön ohjelmia hallinnoidaan asetuksen (EU) 2021/1059 mukaisesti.
6. IPA III -välineestä voidaan rahoittaa monikansallista ja alueiden välistä yhteistyötä koskevia ohjelmia tai toimenpiteitä, jotka otetaan käyttöön ja toteutetaan asetuksen (EU) 2021/1059 nojalla ottaen tarvittaessa huomioon makroaluestrategiat tai merialuestrategiat ja joihin tämän asetuksen liitteessä I luetellut tuensaajat osallistuvat.
- Jos monikansallista ja alueiden välistä yhteistyötä koskevaa ohjelmaa tai toimenpidettä tuetaan NDICI:stä, maksetaan ennakkomaksu asetuksen (EU) 2021/947 22 artiklan 5 kohdan mukaisesti.

7. Muista unionin ohjelmista voidaan tarvittaessa rahoittaa tämän asetuksen nojalla toteutettavia toimia 9 artiklan mukaisesti, kunhan rahoitusosuuksilla ei kateta samoja kustannuksia. Tällä asetuksella voidaan rahoittaa myös muiden unionin ohjelmien nojalla toteutettavia toimenpiteitä, kunhan rahoitusosuuksilla ei kateta samoja kustannuksia. Tällöin kyseisiä toimia koskevissa työohjelmissa on määritettävä, mitä sääntöjä noudatetaan.
8. Komissio voi asianmukaisesti perustelluissa tapauksissa unionin rahoituksen johdonmukaisuuden ja tulokellisuuden varmistamiseksi tai alueellisen yhteistyön edistämiseksi päättää ulottaa 9 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen toimintaohjelmien ja toimenpiteiden tukikelpoisuuden koskemaan maita tai alueita, jotka eivät muutoin olisi 3 artiklan 1 kohdan mukaisesti tukikelpoisia, jos täytäntöön pantava suunnitelma tai toimenpide on luonteeltaan maailmanlaajuinen, alueellinen tai valtioiden rajat ylittävä.

II Luku

Strateginen suunnittelu

6 artikla

Politiikkakehys ja yleiset periaatteet

1. Laajentumisen politiikkakehys, jonka Eurooppa-neuvosto ja neuvosto ovat määritelleet, sopimukset, joilla luodaan oikeudellisesti sitova suhde liitteessä I lueteltuihin tuensaajiin, sekä Euroopan parlamentin päätöslauselmat, komission tiedonannot ja komission ja unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkean edustajan yhteiset tiedonannot muodostavat yleisen politiikkakehyksen tämän asetuksen täytäntöönpanoa varten. Komissio huolehtii tämän asetuksen mukaisen tuen ja laajentumisen politiikkakehyksen välisestä johdonmukaisuudesta.
2. IPA III -välineen soveltamisalaan kuuluvissa ohjelmissa ja toimissa valtavirtaistetaan 3 artiklan 2 kohdassa mainittujen erityistavoitteiden saavuttamiseksi ilmastonmuutosta, ympäristönsuojelua, ihmisoikeuksia ja sukupuolten tasa-arvoa koskevat horisontaaliset prioriteetit sellaisen yhdenmisen toiminnan edistämiseksi, jolla saadaan aikaan sivuhyötyjä ja saavutetaan useita tavoitteita johdonmukaisella tavalla. Ohjelmissa ja toimissa otetaan soveltuvien osien huomioon kestävän kehityksen tavoitteiden väliset kytkökset, myös rauhanomaisten ja osallistavien yhteiskuntien edistämisessä ja köyhyyden torjunnassa.

3. Komissio edistää yhteistoiminnassa jäsenvaltioiden kanssa niiden unionin sitoumusten täytäntöönpanoa, jotka koskevat avoimuuden ja tilivelvollisuuden lisäämistä tuen toimittamisessa, mukaan lukien tuen määrää ja kohdentamista koskevien tietojen asettaminen saataville verkkopohjaisten tietokantojen avulla, ja varmistaa, että tiedot ovat vertailukelpoisia ja helposti saatavilla, jaettavissa ja julkaistavissa.
4. Komissio ja jäsenvaltiot tekevät yhteistyötä johdonmukaisuuden varmistamiseksi ja pyrkivät välttämään tämän asetuksen mukaisen tuen ja unionin, jäsenvaltioiden ja Euroopan investointipankkiryhmän myöntämän muun avun päällekkäisyyttä noudattaen vakiintuneita periaatteita, joilla lisätään operatiivista koordinointia ulkoisen avun alalla, myös tehostamalla koordinointia jäsenvaltioiden kanssa paikallistasolla ja yhdenmukaistamalla politiikkoja ja menettelyjä, erityisesti kehitysyhteistyön tuloksellisuutta koskevia kansainvälisiä periaatteita. Tällainen koordinointi käsittää säännölliset ja oikea-aikaiset kuulemiset, usein toistuvan tiedonvaihdon tukimenettelyn eri vaiheissa sekä tuen koordinoimiseksi järjestettävät osallistavat kokoukset myös paikallistasolla, ja se on tärkeä osa unionin ja jäsenvaltioiden ohjelmasuunnittelua.

5. Komissio varmistaa osallistavan kumppanuuden periaatteen mukaisesti tarvittaessa, että liitteessä I lueteltujen tuensaajien asiaankuuluvia sidosryhmiä, myös kansalaisjärjestöjä sekä tarvittaessa paikallisia ja alueellisia viranomaisia, kuullaan asianmukaisesti ja että niiden saatavilla on hyvissä ajoissa asiaankuuluvaa tietoa, jotta ne voivat osallistua mielekkäällä tavalla ohjelmien suunnitteluun ja täytäntöönpanoon sekä niihin liittyviin seurantaprosesseihin. Komissio rohkaisee asiaankuuluvien sidosryhmien keskinäistä koordinointia.

Kansalaisjärjestöjen valmiuksia vahvistetaan, myös niiden valmiutta olla tarvittaessa suoria edunsaajia.

6. Komissio toteuttaa yhdessä jäsenvaltioiden kanssa tarpeelliset toimenpiteet koordinoinnin ja täydentävyyden varmistamiseksi monenvälisten ja alueellisten järjestöjen ja yhteisöjen, kuten kansainvälisten järjestöjen ja rahoituslaitosten, sekä virastojen ja unionin ulkopuolisten avunantajien, kanssa.

III Luku

Täytäntöönpano

7 artikla

IPA-ohjelmasuunnittelukehys

1. Tämän asetuksen nojalla annettava tuki perustuu IPA-ohjelmasuunnittelukehykseen 3 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen erityistavoitteiden saavuttamiseksi sekä 3 artiklan 3 kohdassa tarkoitettujen ja liitteissä II ja III tarkemmin esitettyjen temaattisten painopistealojen toteuttamiseksi. Komissio vahvistaa IPA-ohjelmasuunnittelukehyksen vuosien 2021-2027 monivuotisen rahoituskehysten voimassaoloajaksi.
2. Euroopan parlamentti ja neuvosto hyväksyvät vuotuiset määrärahat vuosien 2021-2027 monivuotisen rahoituskehysten rajoissa.
3. IPA-ohjelmasuunnittelukehystä kehitetään 6 artiklassa säädettyjen politiikkakehyksen ja yleisten periaatteiden mukaisesti, ja siinä otetaan asianmukaisesti huomioon asiaankuuluvat kansalliset strategiat ja alakohtaiset politiikat.
4. IPA-ohjelmasuunnittelukehyksessä esitetään myönnettävien unionin varojen suuntaa antava kohdistaminen temaattisille aloille 3 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen erityistavoitteiden mukaisesti, tarvittaessa vuositasolla eriteltynä, rajoittamatta mahdollisuutta yhdistää eri erityistavoitteiden saavuttamista edistäviä tukia.

5. IPA-ohjelman suunnittelukehys sisältää indikaattoreita, joilla arvioidaan edistymistä 3 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen erityistavoitteiden saavuttamisessa. Kyseisten indikaattoreiden on oltava johdonmukaisia liitteessä IV tarkoitettujen keskeisten suorituskykyindikaattoreiden kanssa.
6. Komissio arvioi IPA-ohjelman suunnittelukehyksen täytäntöönpanoa vuosittain 6 artiklassa tarkoitetun politiikkakehyksen kehityksen ja tämän asetuksen 5 kohdassa tarkoitettujen indikaattoreiden perusteella. Kyseiseen arvioon sisällytetään myös tilannekatsaus liitteessä I luetelluille tuensaajille sidotuista ja suunnitelluista määrärahoista sekä siitä, miten 8 artiklassa tarkoitettua tulosperusteista toimintamallia ja oikeudenmukaisen osuuden periaatetta on toteutettu. Komissio toimittaa kyseisen arvion 17 artiklassa tarkoitettulle komitealle.
7. Komissio voi 6 kohdassa tarkoitetun vuotuisen arvion perusteella ehdottaa IPA-ohjelman suunnittelukehyksen tarkistamista tarvittaessa. Lisäksi komissio voi tarkastella IPA-ohjelman suunnittelukehystä uudelleen asetuksen (EU) 2021/947 42 artiklassa tarkoitetun väliarvioinnin jälkeen ja voi tarvittaessa tarkistaa sitä. IPA-ohjelman suunnittelukehyksen tarkistaminen suoritetaan 8 kohdassa tarkoitettua menettelyä noudattaen.
8. Komissio hyväksyy IPA-ohjelman suunnittelukehyksen täytäntöönpanosäädöksellä, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 9 kohdan soveltamista. Kyseinen täytäntöönpanosäädös hyväksytään 17 artiklan 3 kohdassa tarkoitettua tarkastelumenettelyä noudattaen.

9. Komissio hyväksyy rajatylittävää yhteistyötä jäsenvaltioiden kanssa koskevan ohjelmasuunnittelukehyksen 17 artiklan 3 kohdan mukaisesti.

8 artikla

Tuki tuensaajille, tulosten arviointi ja oikeudenmukaisen osuuden periaate

1. Tämän asetuksen mukainen tuki perustuu tulospäätöseen toimintamalliin ja oikeudenmukaisen osuuden periaatteeseen 2, 3 ja 4 kohdassa säädetyllä tavalla.
2. Tuella pyritään varmistamaan kaikkien liitteessä I lueteltujen tuensaajien edistyminen ja se kohdistetaan ja mukautetaan kunkin tuensaajan erityistilanteeseen ottaen huomioon tämän asetuksen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvittavat lisätoimet. Huomioon otetaan kyseisten tuensaajien tarpeet ja valmiudet oikeudenmukaista osuutta koskevan periaatteen mukaisesti, jotta vältetään kohtuuttoman matala tuen taso muihin tuensaajiin verrattuna.
3. Tuen laajuus ja intensiteetti eriytetään liitteessä I lueteltujen tuensaajien tulosten, erityisesti niiden uudistusten toteuttamiseen sitoutumisen ja siinä edistymisen, perusteella, sekä tuensaajien tarpeiden perusteella.
4. Kun arvioidaan liitteessä I lueteltujen tuensaajien tulosta ja päätetään myönnettävästä tuesta, erityistä huomiota kiinnitetään oikeusvaltioperiaatteen ja perusoikeuksien, demokraattisten instituutioiden ja julkishallinnon uudistamisen sekä talouden kehittämisen ja kilpailukyvyyn alalla toteutettuihin toimiin.

5. Jos liitteessä I lueteltu tuensaaja taantuu merkittävästi tai ei edelleenkään edisty tämän artiklan 4 kohdassa mainituilla aloilla 7 artiklan 5 kohdassa tarkoitetuilla indikaattoreilla mitattuna, tuen laajuutta ja intensiteettiä mukautetaan vastaavasti 6 kohdan mukaisesti, myös vähentämällä rahoitusta suhteellisesti ja kohdentamalla varoja uudelleen kuitenkin siten, että vältetään vaarantamasta tukea, joka on tarkoitettu perusoikeuksien, demokratian ja oikeusvaltioperiaatteen parantamiseksi, mukaan lukien tuki kansalaisyhteiskunnalle ja tarvittaessa paikallisviranomaisten kanssa tehtävälle yhteistyölle. Kun edistystä on saatu jälleen aikaan, tukea myös mukautetaan vastaavasti 6 kohdan mukaisesti kyseisten pyrkimysten tukemiseksi edelleen.
6. Tuesta liitteessä I luetelluille tuensaajille päätetään 9 artiklassa tarkoitettujen toimenpiteiden yhteydessä.

9 artikla

Toteuttamistoimenpiteet ja -menetelmät

1. Tämän asetuksen mukainen tuki toteutetaan varainhoitoasetuksen mukaisesti suoraan tai välillisesti hallinnoiden asetuksen (EU) 2021/947 II osaston III luvussa tarkoitettujen vuotuisten tai monivuotisten toimintasuunnitelmien ja toimenpiteiden avulla. Komission hyväksyy toimintasuunnitelmat ja toimenpiteet täytäntöönpanosäädöksillä. Kyseiset täytäntöönpanosäädökset annetaan 17 artiklan 3 kohdassa tarkoitetun tarkastelumenettelyn mukaisesti. Tähän asetukseen sovelletaan asetuksen (EU) 2021/947 II osaston III lukua kyseisen asetuksen 28 artiklan 1 kohtaa lukuun ottamatta.

2. Siirtyminen komission suorittamasta suorasta hallinnoinnista liitteessä I lueteltujen tuensaajien toteuttamaan välilliseen hallintointiin toteutetaan asteittain ja kunkin kyseisen tuensaajan valmiuksien mukaisesti sekä hyvän hallintotavan periaatteet asianmukaisesti huomioon ottaen. Komissio ryhtyy asianmukaisiin valvontatoimiin unionin taloudellisten etujen suojaamisen varmistamiseksi tarvittaessa. Komissio voi myös perua kyseisen siirtymän, jos liitteessä I lueteltu tuensaaja ei onnistu noudattamaan varainhoitoasetuksessa säädettyjä asiaankuuluvia velvoitteita, periaatteita, tavoitteita ja sääntöjä.
3. Euroopan parlamentti voi käydä säännöllistä näkemystenvaihtoa komission kanssa sen omista avustushjelmista, sellaisista asioista kuten valmiuksien kehittämisestä, mukaan lukien rauhanvälitys ja vuoropuhelu, sekä vaalitarkkailusta.
4. Tämän asetuksen mukaisia toimintasuunnitelmia voidaan hyväksyä enintään seitsemän vuoden ajanjaksoksi.
5. Talousarviotuki perustuu keskinäiseen vastuuvastuuseen ja yhteiseen sitoumukseen demokratiaan, ihmisoikeuksiin ja oikeusvaltioon, ja sitä annetaan varainhoitoasetuksen 236 artiklan ja asetuksen (EU) 2021/947 27 artiklan mukaisesti. IPA III -välineen mukaisilla toimilla tuetaan parlamentaarisen valvonnan ja tilintarkastusvalmiuksien kehittämistä sekä avoimuuden ja yleisön tiedonsaantimahdollisuuksien lisäämistä.

10 artikla
Rajatylittävä yhteistyö

1. Rahoituspuitteista enintään 3 prosenttia kohdennetaan alustavasti liitteessä I lueteltujen tuensaajien ja jäsenvaltioiden välisiin rajatylittävän yhteistyön ohjelmiin niiden tarpeiden ja painopistealojen mukaan.
2. Unionin yhteisrahoitusosuus kunkin painopistealan osalta voi olla enintään 85 prosenttia rajatylittävän yhteistyöohjelman tukikelpoisista menoista.
3. Jäsenvaltioiden kanssa tehtävän rajatylittävän yhteistyön ennakkomaksut voivat ylittää asetuksen (EU) 2021/1059 51 artiklan 3 kohdassa tarkoitetun prosenttiosuuden ja ne ovat 50 prosenttia ohjelman kolmesta ensimmäisestä talousarviositoumuksesta.
4. Jos rajatylittävän yhteistyön ohjelma keskeytetään asetuksen (EU) 2021/1059 12 artiklan mukaisesti, keskeytetylle ohjelmalle tästä asetuksesta myönnetyn tuen jäljellä oleva määrä voidaan käyttää muiden tämän asetuksen nojalla tukikelpoisten toimien rahoittamiseen.

IV Luku

Tukikelpoisuus

11 artikla

Mahdollisuus saada rahoitusta IPA III -välineestä

Tämän asetuksen nojalla rahoitettaviin toimiin liittyviin hankinta-, avustus- ja palkitsemismenettelyihin voivat osallistua kansainväliset ja alueelliset järjestöt ja kaikki muut joko luonnolliset henkilöt, jotka ovat seuraavien maiden kansalaisia, sekä oikeushenkilöt, jotka ovat tosiasiallisesti sijoittautuneet seuraaviin maihin:

- a) jäsenvaltiot, tämän asetuksen liitteessä I luetellut tuensaajat, Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen sopimuspuolet ja asetuksen (EU) 2021/947 liitteen I soveltamisalaan kuuluvat maat; sekä
- b) maat, joille komissio on vahvistanut vastavuoroisen mahdollisuuden saada ulkoista apua.

Vastavuoroinen mahdollisuus voidaan myöntää, sovellettaessa b alakohtaa, vähintään vuoden pituiseksi rajoitetuksi ajaksi edellyttäen, että maa soveltaa samoja kelpoisuusehtoja yksiköihin, jotka ovat peräisin unionista, ja yksiköihin, jotka ovat peräisin tämän asetuksen perusteella tukikelpoisista maista. Komissio päättää vastavuoroisesta rahoituksensaantimahdollisuudesta kuultuaan asianomaista tuensaajamaata tai asianomaisia tuensaajamaita.

V Luku

EKKR+ ja talousarviotakuut

12 artikla

Rahoitusvälineet ja ulkosuhdetoimien takuujärjestely

1. Asetuksen (EU) 2021/947 31 artiklan 7 kohdan mukaisesti tämän asetuksen liitteessä I luetellut tuensaajat voivat saada Euroopan kestävän kehityksen rahasto plussan (EKKR+) ja ulkosuhdetoimien takuujärjestelyn rahoitusta. EKKR+:n ja ulkosuhdetoimien takuujärjestelyn toimia rahoitetaan tästä asetuksesta asetuksen (EU) 2021/947 II osaston IV luvussa säädetyn mukaisesti soveltuvin osin, jollei tämän artiklan erityissäännöksistä muuta johdu.
2. Komissiota neuvoo EKKR+ -toimien hallinnoinnissa Länsi-Balkanilla erityinen strateginen johtoryhmä, jäljempänä 'strateginen johtoryhmä'.
3. Strateginen johtoryhmä neuvoo komissiota Länsi-Balkanin kattavia EKKR+ -toimia koskevien investointien strategisessa linjauksessa ja myötävaikuttaa siihen, että ne ovat yhteneviä tässä asetuksessa vahvistettujen ohjaavien periaatteiden, poliittisen kehyksen ja tavoitteiden kanssa.

Strateginen johtoryhmä antaa komissiolle tukea asetettaessa Länsi-Balkania varten yleisiä investointitavoitteita ulkosuhdetoimien takuujärjestelyn käytölle EKKR+:n tukemisessa sekä seuraa investointi-ikkunoiden asianmukaista ja monipuolista maantieteellistä ja temaattista kattavuutta.

4. Strategiseen johtoryhmään sisältyy komission, kaikkien jäsenvaltioiden ja Euroopan investointipankin (EIP) edustajia.

Euroopan parlamentilla on tarkkailijan asema. Osallistuminen strategiseen johtoryhmään voi olla avoinna muille asiaankuuluville sidosryhmille. Strateginen johtoryhmä päättää uusien jäsenten tai tarkkailijoiden sisällyttämisestä.

Komissio toimii strategisen johtoryhmän puheenjohtajana ja mahdollisuuksien mukaan strateginen johtoryhmä antaa lausuntoja yksimielisesti, sanotun kuitenkaan rajoittamatta yhteispuheenjohtajuutta koskevia erityisjärjestelyjä.

Osallistuminen strategisen johtoryhmän kokouksiin on vapaaehtoista.

5. Ennen strategisen johtoryhmän ensimmäistä kokousta komissio ehdottaa strategisen johtoryhmän hyväksyttäväksi työjärjestystä, mukaan lukien säännöt edustajien osallistumiselle Länsi-Balkanin investointikehykseen, tarkkailijoiden roolista ja yhteispuheenjohtajien nimittämisestä’.

Strategisen johtoryhmän kokousten pöytäkirjat ja esityslistat julkistetaan niiden hyväksymisen jälkeen.

6. Komissio antaa strategiselle johtoryhmälle joka vuosi kertomuksen Länsi-Balkanin kattavien toimien täytäntöönpanon edistymisestä.

VI Luku

Seuranta, raportointi ja arviointi

13 artikla

Seuranta, tarkastus, arviointi ja unionin taloudellisten etujen suojaaminen

1. Tähän asetukseen sovelletaan seurantaa ja raportointia koskevaa asetuksen (EU) 2021/947 41 artiklaa soveltuvien osien. Asetuksen (EU) 2021/947 41 artiklan 5 kohdassa tarkoitetussa vuosikertomuksessa esitetään myös tiedot sitoumuksista ja maksuista kunkin välineen osalta (IPA, IPA II ja IPA III).
2. Keskeiset suorituskykyindikaattorit, joiden avulla seurataan IPA III -välineen toteutusta ja edistymistä 3 artiklassa vahvistettujen erityistavoitteiden saavuttamisessa, on lueteltu tämän asetuksen liitteessä IV.
3. Jäsenvaltioiden kanssa tehtävässä rajatylittävässä yhteistyössä indikaattoreina käytetään asetuksen (EU) 2021/1059 34 artiklassa tarkoitettuja indikaattoreita.
4. Liitteessä IV lueteltujen indikaattoreiden lisäksi IPA III -tuen tuloskehyksessä otetaan huomioon vuosittaiseen komission tiedonantoon unionin laajentumispolitiikasta liitetyt kertomukset ja komission arviot talouden uudistusohjelmista.

5. Asetuksen (EU) 2021/947 41 artiklan 5 ja 6 kohdassa tarkoitettujen tekijöiden lisäksi vuosikertomus sisältää tietoa sitoumuksista tämän asetuksen 3 artiklassa tarkoitettuihin erityistavoitteisiin.
6. Väli- ja loppuarviointiin liittyvää asetuksen (EU) 2021/947 42 artiklaa sovelletaan soveltuvin osin.
7. Varainhoitoasetuksen unionin taloudellisten etujen suojaamista koskevan 129 artiklan soveltamisen lisäksi tämän asetuksen liitteessä I lueteltujen tuensaajien on osana välillistä hallinnointia raportoitava komissiolle viipymättä sääntöjenvastaisuuksista, mukaan lukien petokset, joista on tehty ensimmäinen hallinnollinen tai oikeudellinen päätelmä, ja pidettävä komissio ajan tasalla tällaisiin sääntöjenvastaisuuksiin liittyvien hallinnollisten ja oikeudellisten menettelyjen etenemisestä. Tällainen raportointi on toteutettava komission perustamalla sähköisellä välineellä sääntöjenvastaisuuksien hallinnointijärjestelmää käyttäen.

VII Luku

Loppusäännökset

14 artikla

Säädösvallan siirtäminen

Siirretään komissiolle valta hyväksyä 15 artiklan mukaisesti delegoituja säädöksiä, joilla muutetaan liitteitä II, III ja IV, ja täydennetään tätä asetusta 3 artiklan 6 kohdan mukaisesti.

15 artikla

Siirretyn säädösvallan käyttäminen

1. Komissiolle siirrettyä valtaa antaa delegoituja säädöksiä koskevat tässä artiklassa säädetyt edellytykset.
2. Siirretään komissiolle tämän asetuksen voimassaoloajaksi 14 artiklassa tarkoitettu valta antaa delegoituja säädöksiä.

3. Euroopan parlamentti tai neuvosto voi milloin tahansa peruuttaa 14 artiklassa tarkoitetun säädösvallan siirron. Peruuttamispäätöksellä lopetetaan tuossa päätöksessä mainittu säädösvallan siirto. Peruuttaminen tulee voimaan sitä päivää seuraavana päivänä, jona sitä koskeva päätös julkaistaan *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*, tai jonakin myöhempanä, kyseisessä päätöksessä mainittuna päivänä. Peruuttamispäätös ei vaikuta jo voimassa olevien delegoitujen säädösten pätevyyteen.
4. Heti kun komissio on antanut delegoidun säädöksen, komissio antaa sen tiedoksi yhtäaikaisesti Euroopan parlamentille ja neuvostolle.
5. Edellä olevan 14 artiklan nojalla annettu delegoitu säädös tulee voimaan ainoastaan, jos Euroopan parlamentti tai neuvosto ei ole kahden kuukauden kuluessa siitä, kun asianomainen säädös on annettu tiedoksi Euroopan parlamentille ja neuvostolle, ilmaissut vastustavansa sitä tai jos sekä Euroopan parlamentti että neuvosto ovat ennen mainitun määräajan päättymistä ilmoittaneet komissiolle, että ne eivät vastusta säädöstä. Euroopan parlamentin tai neuvoston aloitteesta tätä määräaikaa jatketaan kahdella kuukaudella.

16 artikla

Täytäntöönpanoa koskevien lisäsäätöjen hyväksyminen

Komissio hyväksyy erityiset säännöt, joilla luodaan yhdenmukaiset edellytykset tämän asetuksen täytäntöönpanolle erityisesti liittymisvalmisteluja varten luotavien rakenteiden ja maaseudun kehittämistuen osalta, 17 artiklan 3 kohdassa tarkoitettua tarkastelumenettelyä noudattaen.

17 artikla
Komiteamenettely

1. Komissiota avustaa liittymistä valmistelevan tukivälineen komitea, jäljempänä 'IPA III-komitea'. Tämä komitea on asetuksessa (EU) N:o 182/2011 tarkoitettu komitea.
2. IPA III -komitea avustaa komissiota 3 artiklassa tarkoitettujen tavoitteiden saavuttamisessa komission 7 artiklan 6 kohdan ja 13 artiklan 5 kohdan mukaisesti suorittaman vuotuisen arvioinnin perusteella.
3. Kun viitataan tähän kohtaan, sovelletaan asetuksen (EU) N:o 182/2011 5 artiklaa.
4. IPA III -komitean työjärjestyksessä määrätään oikeasuhteisista määräajoista, niin että komitean jäsenet voivat hyvissä ajoin ja tehokkaasti tarkastella täytäntöönpanosäädösten luonnoksia ja ilmaista näkemyksensä asetuksen (EU) N:o 182/2011 3 artiklan mukaisesti.
5. Kun komitean lausunto on tarkoitus hankkia kirjallista menettelyä noudattaen, kyseinen menettely päätetään tuloksettomana, jos komitean puheenjohtaja lausunnon antamiselle asetetussa määräajassa niin päättää tai komitean jäsenten yksinkertainen enemmistö sitä pyytää.

6. EIP:n tarkkailija osallistuu EIP:tä koskevien asioiden käsittelyyn IPA III -komiteassa.
7. IPA III -komitea avustaa komissiota, ja sillä on myös toimivalta asetusten (EY) N:o 1085/2006 ja (EU) N:o 231/2014 mukaisten säädösten ja sitoumusten osalta sekä asetuksen (EY) N:o 389/2006 3 artiklan täytäntöönpanon osalta.
8. IPA III -komitealla ei ole toimivaltaa 5 artiklan 3 kohdassa tarkoitetun Erasmus+ -ohjelman rahoituksen osalta.

18 artikla

Tiedottaminen, viestintä ja näkyvyys

1. IPA III -välineen mukaisen unionin rahoituksen saajien on ilmaistava kyseisen rahoituksen alkuperä ja varmistettava unionin rahoituksen näkyvyys, erityisesti kun ne tekevät tunnetuksi toimia ja niiden tuloksia ja raportoivat niistä, korostamalla unionilta saatua tukea ja siitä kansalle koituvia etuja näkyvästi tällä asetuksella tuettuihin toimiin liittyvissä tiedotusmateriaaleissa ja tarjoamalla johdonmukaista, tehokasta ja oikeasuhteista kohdennettua tietoa strategisella tavalla useille kohderyhmille, tiedotusvälineet ja suuri yleisö mukaan lukien.

IPA III -välineen mukaisen unionin rahoituksen saajien kanssa tehdyissä sopimuksissa määrätään asiaan liittyvistä velvoitteista.

Liitteessä I lueteltujen edunsaajien kanssa tehtyihin sopimuksiin on sisällyttävä näkyvyys- ja viestintätoimissa noudatettavat periaatteet ja kyseisten toimien tavoitteet ja selkeä velvoite julkaista aktiivisesti tietoja IPA III -välineen puitteissa toteutettavista ohjelmista ja toimista.

Viestintätoimien tulosten parantamiseksi liitteessä I lueteltujen tuensaajien välisten rajatylittävän yhteistyön ohjelmien osalta suunnitellaan erityisiä yhteisiä viestintätoimia.

IPA III -välineen mukaiset toimet toteutetaan unionin rahoittamia ulkoisia toimia koskevien viestintä- ja näkyvyysvaatimusten sekä muiden asiaankuuluvien suuntaviivojen mukaisesti.

2. Komissio toteuttaa tiedotus- ja viestintätoimia, jotka koskevat IPA III -välinettä ja siihen liittyviä toimia ja tuloksia, erityisesti paikallisella ja alueellisella tasolla unionin rahoitustuen näkyvyyden varmistamiseksi. IPA III -välineen mukaisilla taloudellisilla resursseilla tuetaan myös unionin poliittisia painopisteitä koskevaa yhteisötiedottamista sikäli kuin kyseiset painopisteet liittyvät 3 artiklassa tarkoitettuihin tavoitteisiin.
3. IPA III -välineellä tuetaan strategista viestintää ja julkisuusdiplomatiaa, mukaan lukien disinformaation torjunta, unionin arvojen välittämiseksi ja unionin toimien lisäarvon ja saavutettujen tulosten esille tuomiseksi.

4. Komissio asettaa varainhoitoasetuksen 38 artiklan mukaisesti julkisesti saataville tämän asetuksen mukaisesti rahoitettavia toimia koskevat tiedot, tarvittaessa myös yhden kattavan verkkosivuston kautta.
5. Turvallisuusseikkojen tai paikallisten poliittisten herkkyystekijöiden vuoksi voi olla suotavampaa tai välttämätöntä rajoittaa viestintä- ja näkyvyystoimia tietyissä maissa tai tietyillä alueilla tai tiettyinä aikoina. Kohdeyleisö ja tietyn toimen tunnetuksi tekemiseen käytettävät näkyvyyttä edistävät keinot, tuotteet ja kanavat valitaan tapauskohtaisesti unionia kuullen ja sen kanssa sopien. Tällaiset poikkeukset on perusteltava asianmukaisesti, ja niiden soveltamisala on yksilöitävä ja rajattava kussakin tapauksessa. Jos äkillisessä kriisissä tarvitaan nopeita toimia, tiedotusta ja näkyvyyttä koskevaa suunnitelmaa ei tarvitse laatia kokonaisuudessaan välittömästi. Tällaisissa tilanteissa unionin tuki on kuitenkin tuotava alusta alkaen esiin asianmukaisella tavalla.

19 artikla
Siirtymäsäännökset

1. Tämän asetuksen estämättä voidaan jatkaa tai muuttaa asetuksen (EY) N:o 1085/2006 tai (EU) N:o 231/2014 mukaisia toimia, ja kyseisiä asetuksia sovelletaan kyseisiin toimiin niiden päättämiseen asti. Kyseisiin toimiin sovelletaan asetuksen (EU) 2021/947 II osaston III lukua lukuun ottamatta sen 28 artiklan 1 ja 3 kohtaa, joiden sijasta sovelletaan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 236/2014¹ 8 artiklan 4 kohtaa ja 10 artiklan 1 ja 3 kohtaa.
2. IPA III -välineen rahoituspuitteet voivat kattaa myös teknisen ja hallinnollisen tuen menoja, jotka ovat tarpeen, jotta voidaan varmistaa siirtymä IPA II-välineen ja IPA III -välineen nojalla hyväksytyjen toimenpiteiden välillä, sekä liittymistä valmistelevan tuen seuraajaohjelman valmisteluun liittyvän toiminnan.
3. Unionin talousarvioon voidaan 4 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen menojen kattamiseksi tarvittaessa sisällyttää määrärahoja myös vuoden 2027 jälkeen, jotta voidaan hallinnoida toimia, joita ei ole saatu päätökseen viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2027.

¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) N:o 236/2014, annettu 11 päivänä maaliskuuta 2014, unionin ulkoisen toiminnan rahoitusvälineiden täytäntöönpanoa koskevista yhteisistä säännöistä ja menettelyistä (EUVL L 77, 15.3.2014, s. 95).

20 artikla
Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan päivänä, jona se julkaistaan *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

Sitä sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 2021.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty ...

Euroopan parlamentin puolesta
Puhemies

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja

LIITE I

Albanian tasavalta

Bosnia ja Hertsegovina

Islanti

Kosovo*

Montenegro

Pohjois-Makedonian tasavalta

Serbian tasavalta

Turkin tasavalta

* Tämä nimitys ei vaikuta asemaa koskeviin kantoihin, ja se on YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 1244/1999 ja Kansainvälisen tuomioistuimen Kosovon itsenäisyysjulistuksesta antaman lausunnon mukainen.

LIITE II

TUEN TEMAATTISET PAINOPISTEALAT

Tuen temaattisia painopistealoja ovat tarvittaessa seuraavat:

- a) **Perustetaan oikeusvaltion toteutumisen takaavat instituutiot ja edistetään niiden moitteetonta toimintaa varhaisessa vaiheessa ja vahvistetaan entisestään demokraattisia instituutioita.** Tämän alan toimien tarkoituksena on: luoda riippumaton, vastuuvollinen, puolueeton, ammattimainen, epäpoliittinen ja tehokas oikeuslaitos, mukaan lukien seuraavien avulla: työhönotto on läpinäkyvää ja ansioihin perustuvaa, arviointi- ja ylennysjärjestelmiä ja tehokkaita kurinpitomenettelyjä väärinkäytötapauksissa ja edistetään oikeudellista yhteistyötä; varmistaa oikeuden saatavuus; edistää poliisiyhteistyötä ja tiedonvaihtoa; kehittää tehokkaat välineet järjestäytyneen rikollisuuden, ihmiskaupan, pienaseiden ja kevyiden aseiden laittoman kaupan, muuttajien salakuljetuksen, rahanpesun/terrorismin rahoituksen ja korruption ehkäisyä ja torjuntaa varten; tukea yhteistyötä unionin kanssa terrorismin torjunnan ja radikalisoitumisen estämisen alalla; sekä edistää ja suojella ihmisoikeuksia, mukaan lukien syrjimättömyys ja sukupuolten tasa-arvo, lapsen oikeudet, vähemmistöihin kuuluvien henkilöiden, myös kansallisten vähemmistöjen ja romanien sekä homojen, lesbojen, biseksuaalien, transihmisten ja intersukupuolisten, oikeudet ja perusvapaudet, mukaan lukien sananvapaus, tiedonvälityksen vapaus, kokoontumis- ja yhdistymisvapaus ja tietosuojat.

- b) **Vahvistetaan valmiuksia vastata muuttoliikkeen haasteisiin alueellisella ja kansallisella tasolla.** Tämän alan toimien tarkoituksena on: jakaa asiaankuuluvia tietoja, vahvistaa edelleen rajaturvallisuutta ja muuttoliikkeen hallintaa koskevia valmiuksia, varmistaa kansainvälisen suojelun saatavuus, tehostaa rajavalvontaa ja toimia laittoman muuttoliikkeen torjumiseksi sekä käsitellä pakkomuuttoa.
- c) **Vahvistetaan strategisia viestintävalmiuksia, mukaan lukien kansalaisille suunnattu viestintä unionin jäsenyysehtojen täyttämisen edellyttämistä uudistuksista.** Tämän alan toimien tarkoituksena on tukea riippumattoman ja moniarvoisen median ja medialukutaidon kehittämistä, ja niiden avulla muun muassa kehittää valmiuksia kyberturvallisuuden alalla sekä lisätä valtion ja yhteiskunnan kykyä torjua disinformaatiota ja muita hybridiuhkien muotoja.
- d) **Tehostetaan hyvää hallintotapaa ja uudistetaan julkishallinto sitä koskevien periaatteiden mukaisesti.** Tämän alan toimien tarkoituksena on: vahvistaa julkishallinnon uudistuskehityksiä, myös julkisten hankintojen alalla, parantaa strategista suunnittelua, osallistavaa ja näyttöön perustuvaa politiikkaa ja lainsäädännön kehittämistä; lisätä virkamieskunnan ammattimaisuutta ja epäpoliittisuutta vakiinnuttamalla meritokratian periaatteet; edistää läpinäkyvyyttä ja vastuuvellisuutta; parantaa palvelujen laatua ja toimitusta, mukaan lukien tarkoituksenmukaiset hallintomenettelyt ja kansalaiskeskeiset sähköiset viranomaispalvelut; vahvistaa julkista varainhoitoa sekä parantaa hyvälaatuista tilastointia.

- e) **Vahvistetaan finanssipolitiikan ja talouden hallintaa.** Tämän alan toimien tarkoituksena on: tukea talouden uudistusohjelmien toteuttamista ja systemaattista yhteistyötä talouspolitiikan perusteista kansainvälisten rahoituslaitosten kanssa sekä vahvistaa talousalan instituutioita; kehittää valmiuksia lisätä makrotalouden vakautta ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta; tukea kestäväää kehitystä ja asteittaista kehittymistä toimivaksi markkinataloudeksi, joka pystyy selviytymään kilpailun ja markkinavoimien paineesta unionissa; sekä edistää asteittaisessa kehittämisessä yhteisiksi alueelliseksi markkinoiksi.
- f) **Vahvistetaan hyvien naapuruussuhteiden, alueellisen vakauden ja keskinäisen yhteistyön kaikkia ulottuvuuksia.**
- g) **Parannetaan unionin ja sen kumppaneiden valmiuksia estää konflikteja, rakentaa rauhaa ja vastata kriisejä edeltäviin ja kriisin jälkeisiin tarpeisiin,** myös varhaisvaroittamisen ja konfliktiriskianalyysien avulla; edistetään ihmisten välistä verkostoitumista, sovittelua, rauhanrakentamista ja luottamusta lisääviä toimenpiteitä ja aloitteita, joilla edistetään sovittelua, siirtymäkauden oikeusjärjestelyjä, totuuden löytämistä, korjaavia toimia ja takeita siitä, etteivät aiemmat ongelmat toistu (kuten RECOM); ja tuetaan turvallisuutta ja kehitystä tukevien valmiuksien kehittämistä asetuksen (EU) 2021/947 9 artiklan mukaisesti.

- h) **Parannetaan kansalaisjärjestöjen ja työmarkkinaosapuolten, myös ammattialajärjestöjen, valmiuksia, riippumattomuutta ja moniarvoisuutta** liitteessä I luetelluissa tuensaajissa sekä kannustetaan unionissa ja liitteessä I luetelluissa tuensaajissa toimivien organisaatioiden välistä verkostoitumista kaikilla tasoilla, jotta ne voivat käydä tehokasta vuoropuhelua julkisten ja yksityisten toimijoiden kanssa.
- i) **Edistetään tuensaajien sääntöjen, normien, politiikkojen ja käytäntöjen, mukaan lukien julkiset hankinnat ja valtioneuvoston päätökset, lähentämistä unionin vastaaviin sääntöihin, normeihin, politiikkoihin ja käytäntöihin.**
- j) **Edistetään sukupuolten tasa-arvoa ja naisten ja tyttöjen voimaannuttamista.** Tämän alan toimien tarkoituksena on: luoda suotuisammat edellytykset naisten ja tyttöjen oikeuksien toteutumiselle ja saada aikaan sukupuolten tasa-arvon suhteen todellisia ja konkreettisia parannuksia sellaisissa strategisissa toimintapolitiikoissa kuin sukupuoleen perustuvan väkivallan kaikkien muotojen torjuminen; seksuaali- ja lisääntymisterveys ja -oikeudet; taloudelliset ja sosiaaliset oikeudet sekä naisten ja tyttöjen voimaannuttaminen; tasavertainen osallistuminen ja johtajuus; naiset, rauha ja turvallisuus; sekä vihreän ja digitaalisen siirtymän sukupuoliulottuvuus, myös tukemalla sukupuolitietoista budjetointia.

- k) **Parannetaan koulutuksen ja elinikäisen oppimisen piiriin pääsyä ja niiden laatua kaikilla tasoilla ja tarjotaan tukea kulttuurille, luoville aloille ja urheilulle.** Tämän alan toimien tarkoituksena on: edistää tasapuolista pääsyä laadukkaaseen varhaiskasvatukseen sekä alempaan ja ylempään perusasteen koulutukseen; parantaa perustaitojen opetusta; nostaa koulutustasoa; torjua aivovuotoa; vähentää varhaisen koulunkäynnin keskeyttämistä; parantaa opettajankoulutusta; parantaa lasten ja nuorten vaikuttamismahdollisuuksia ja heidän mahdollisuuksiaan ottaa kaikki kykynsä käyttöön; kehittää ammatillisen koulutuksen järjestelmiä ja edistää työssä oppimiseen perustuvia järjestelmiä työmarkkinoille siirtymisen helpottamiseksi, myös vammaisten henkilöiden osalta; parantaa korkeakoulutuksen ja tutkimuksen laatua ja tarkoituksenmukaisuutta; kannustaa alumnitoimintaan; ja parantaa pääsyä elinikäisen oppimisen piiriin ja tukea investointeja koulutukseen ja esteettömään koulutusinfrastruktuuriin erityisesti alueellisten erojen kaventamiseksi ja kaikille ryhmille avoimen osallistavan koulutuksen edistämiseksi myös esteetöntä digitaaliteknologiaa hyödyntämällä.

- l) **Edistetään laadukkaita työpaikkoja ja työmarkkinoille pääsyä.** Tämän alan toimien tarkoituksena on torjua korkeaa työttömyyttä ja passiivisuutta tukemalla varsinkin nuorten (erityisesti työelämän ja koulutuksen ulkopuolella olevien nuorten), naisten, pitkäaikaistyöttömien ja kaikkien työmarkkinoilla aliedustettuina olevien ryhmien kestäväää työmarkkinoille integroitumista. Toimenpiteillä on tuettava laadukkaiden työpaikkojen luomista ja työmarkkinasääntöjen ja normien tehokasta noudattamista koko alueella Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarissa määritettyjen keskeisten periaatteiden ja oikeuksien mukaisesti. Muita keskeisiä toiminta-aloja ovat sukupuolten tasa-arvon ja nuorison tukeminen sekä työllistettävyyden ja tuottavuuden edistäminen, työntekijöiden ja yritysten valmentaminen muutokseen, työmarkkinaosapuolten vuoropuhelun vakiinnuttaminen sekä työmarkkinoiden instituutioiden, kuten julkisten työvoimapalvelujen ja työsuojeluviranomaisten, uudistaminen ja tehostaminen.

- m) **Edistetään sosiaalista suojelua ja osallisuutta ja torjutaan köyhyyttä.** Tämän alan toimien tarkoituksena on uudistaa sosiaaliturvajärjestelmiä, jotta niillä voidaan tarjota vaikuttava, tehokas ja riittävä suoja kaikissa elämänvaiheissa, tukea siirtymistä laitoslähtöisestä hoidosta perhe- ja yhteisölähtöisiin hoitomuotoihin, edistää sosiaalista osallisuutta ja yhtäläisiä mahdollisuuksia sekä torjua epätasa-arvoa ja köyhyyttä. Tämän alan toimissa keskitytään myös: integroimaan romanien kaltaisia marginalisoituneita ryhmiä; torjumaan syrjintää, joka perustuu sukupuoleen, rotuun, ihonväriin, etniseen tai yhteiskunnalliseen alkuperään, geneettisiin piirteisiin, kieleen, uskontoon tai vakaumukseen, poliittisiin tai muihin mielipiteisiin, kansalliseen vähemmistöön kuulumiseen, varallisuuteen, syntyperään, vammaisuuteen, ikään tai sukupuoliseen suuntautumiseen; ja parantamaan kohtuuhintaisten, kestävien ja korkealaatuisten palvelujen, kuten varhaiskasvatuksen, asumisen, terveydenhoidon, perussosiaalipalvelujen ja pitkäaikaishoidon, saatavuutta, myös uudistamalla sosiaaliturvajärjestelmiä.
- n) **Edistetään älykästä, kestävää, osallistavaa ja turvallista liikennettä, poistetaan keskeisen verkkoinfrastruktuurin pullonkauloja sekä parannetaan energiaturvallisuutta ja energiantarjonnan monipuolisuutta** investoimalla suurta eurooppalaista lisäarvoa tarjoaviin hankkeisiin. Investoinnit olisi priorisoitava sen mukaan, miten tärkeitä ne ovat liikenteen TEN-yhteyksille unionin kanssa, rajatylittäville yhteyksille, työpaikkojen luomiselle ja miten ne tukevat kestävää liikkuvuutta, vähentävät päästöjä, vaikuttavat ympäristöön ja tukevat turvallista liikkuvuutta, yhdessä liikenneyhteisösopimuksella tuettavien uudistusten kanssa. Energia-alan toimien tarkoituksena on lisätä energiatehokkuutta ja kestävää tuotantoa sekä monipuolistaa toimittajamaita ja reittejä.

- o) **Parannetaan yksityissektorin toimintaedellytyksiä ja yritysten, erityisesti pk-yritysten, kilpailukykyä**, myös älykäästä erikoistumista, koska ne ovat kasvun, työpaikkojen luomisen ja yhteenkuuluvuuden avaintekijöitä. Etusijalle nostetaan liiketoimintaympäristöä kehittävät kestävät hankkeet.
- p) **Parannetaan digitaaliteknologian ja -palvelujen saatavuutta ja vahvistetaan tutkimusta, teknologian kehittämistä ja innovointia** investoimalla digitaaliseen liitettävyyteen, digitaaliseen luottamukseen ja turvallisuuteen, digialan osaamiseen ja yrittäjyyteen, tutkimus- ja innovointijärjestelmien valmiuksien kehittämiseen, liikkuvuuteen, tutkimusinfrastruktuuriin ja suotuisiin toimintaedellytyksiin sekä edistämällä verkostoitumista ja yhteistyötä.
- q) **Edistetään elintarvike- ja vesihuollon toimitusvarmuutta ja turvallisuutta** sekä monipuolisten ja elinkelpoisten viljelyjärjestelmien säilyttämistä vireissä maaseutuyhteisöissä ja maaseudulla.

- r) **Suojellaan ympäristöä ja parannetaan ympäristön laatua**, puututaan ympäristön tilan heikkenemiseen ja pysäytetään biologisen monimuotoisuuden köyhtyminen, edistetään maa- ja meriekosysteemien ja uusiutuvien luonnonvarojen säilyttämistä ja kestävää hoitoa, investoidaan ilmanlaatuun, vesi- ja jätehuoltoon ja kestäväan kemikaalihallintaan, edistetään resurssitehokkuutta sekä kestävää kulutusta ja tuotantoa sekä tuetaan siirtymistä vihreään talouteen ja kiertotalouteen, edistetään kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä, parannetaan ilmastokestävyyttä sekä edistetään ilmastotoimien hallinnointia ja niistä tiedottamista ja energiatehokkuutta. IPA III -välineellä edistetään politiikkoja, joilla tuetaan siirtymistä resurssitehokkaaseen, turvalliseen, kestäväan ja vähähiiliseen talouteen ja parannetaan katastrofien sietokykyä sekä niiden ehkäisemistä, niihin valmistautumista ja toimintaa katastrofitilanteissa.
- s) **Tehdään ydinenergian rauhanomaista käyttöä koskevaa yhteistyötä liitteessä I lueteltujen tuensaajien kanssa terveyden, maatalouden ja elintarviketurvallisuuden alalla varmistaen** tiukimpien kansainvälisten normien täysimääräinen noudattaminen, ja tuetaan toimia, joilla hoidetaan kaikenlaisille säteilyonnettomuuksille altistuneelle väestöryhmälle aiheutuneita seurauksia ja pyritään parantamaan heidän elinolojaan, ja edistetään ydinalaan liittyvien alojen tietämyksenhallintaa ja koulutusta. Näiden toimien olisi soveltuvien osin oltava johdonmukaisia eurooppalaisen ydinturvallisuusvälineen toimien kanssa ja asetuksen (EU) 2021/947 mukaisia.

- t) **Lisätään elintarviketeollisuuden ja kalatalouden valmiuksia selviytyä kilpailun ja markkinavoimien paineesta** sekä lähentyä asteittain unionin sääntöjä ja vaatimuksia niiden pyrkiessä saavuttamaan maaseudun ja rannikkoalueiden tasapainoista kehittämistä koskevia taloudellisia, sosiaalisia ja ympäristöön liittyviä tavoitteita.
-

LIITE III

TUEN TEMAATTISET PAINOPISTEALAT LIITTEESSÄ I LUETELTUIJEN TUENSAAJIEN VÄLISESSÄ RAJATYLITTÄVÄSSÄ YHTEISTYÖSSÄ

Hyvien naapuruussuhteiden edistämiseksi, unionin yhdentymisen tukemiseksi ja sosioekonomisen kehityksen edistämiseksi tuen temaattiset painopistealat voivat olla tarvittaessa seuraavat:

- a) työllisyyden, työvoiman liikkuvuuden sekä sosiaalisen ja kulttuurisen osallisuuden edistäminen yli rajojen muun muassa seuraavin keinoin: rajatylittävien työmarkkinoiden integroiminen, mukaan lukien rajatylittävä liikkuvuus; yhteiset paikalliset työllisyysaloitteet; tieto- ja neuvontapalvelut ja yhteinen koulutus; sukupuolten tasa-arvo; yhtäläiset mahdollisuudet; maahanmuuttajayhteisöjen ja haavoittuvassa asemassa olevien ryhmien integroiminen; investoinnit julkisiin työvoimapalveluihin; ja kansanterveys- ja sosiaalipalveluinvestointien tukeminen;

- b) ympäristön suojeleminen sekä ilmastonmuutokseen sopeutumisen, ilmastonmuutoksen hillinnän sekä riskien ehkäisyn ja hallinnan edistäminen muun muassa seuraavin keinoin: yhteiset ympäristönsuojelutoimet; luonnonvarojen kestävästä käytöstä, merten aluesuunnittelun koordinoiminen, resurssitehokkuuden ja kiertotalouden, uusiutuvien energialähteiden ja siirtymisen turvalliseen ja kestävästä vähähiiliseen, vihreään talouteen edistäminen; veden- ja ilmanlaadun parantaminen, myös tehostamalla yhdenmukaisuutta eurooppalaisten ympäristöstandardien kanssa, sekä jäte- ja vesihuollon parantaminen; investointien edistäminen tiettyjen riskien torjuntaan; valmiuksien varmistaminen katastrofeista selviämiseen ja niiden ehkäisemiseen sekä niihin valmistautumiseen ja reagoimiseen; sekä rajatylittävien jokien kansainvälisen koordinoimisen edistäminen ja parantaminen;
- c) kestävästä liikenteen edistäminen ja julkisen infrastruktuurin parantaminen eristyneisyyden vähentämiseksi parantamalla liikenteen ja digitaaliverkkojen ja -palvelujen saatavuutta ja investoimalla rajatylittäviin vesi-, jäte- ja energiajärjestelmiin ja -laitoksiin;
- d) digitaalitalouden ja -yhteiskunnan tukeminen muun muassa edistämällä digitaalista liitettävyyttä, kehittämällä sähköisiä viranomaispalveluja, digitaalista luottamusta, turvallisuutta sekä digialan osaamista ja yrittäjyyttä;
- e) matkailun, erityisesti kestävästä matkailun, kannustaminen sekä kulttuuri- ja luonnonperinnön säilyttäminen ja edistäminen;

- f) nuoriin, urheiluun, koulutukseen ja osaamiseen investoiminen muun muassa kehittämällä ja toteuttamalla yhteistä koulutusta, ammattikoulutusta, koulutusohjelmia ja yhteistä nuorisotoimintaa tukevaa infrastruktuuria;
- g) paikallis- ja aluehallinnon tukeminen ja niiden viranomaisten suunnittelu- ja hallinnollisten valmiuksien parantaminen;
- h) sovittelua ja siirtymäkauden oikeusjärjestelyjä koskevien rajatylittävien (RECOMin kaltaisten) aloitteiden edistäminen;
- i) kilpailukyvn ja liiketoimintaympäristön parantaminen, pk-yritysten, kaupan ja investointien kehittäminen muun muassa edistämällä ja tukemalla yrittäjyyttä, erityisesti pk-yritysten osalta, ja kehittämällä rajatylittäviä markkinoita ja kansainvälistymistä paikallistasolla, mikä myös edistää yhteisiä alueellisia markkinoita;
- j) tutkimukseen, teknologian kehittämiseen, innovointiin ja digitaalitekologiaan panostaminen muun muassa edistämällä liikkuvuutta sekä henkilöstön ja jakamalla toimitiloja tieteen ja teknologian kehittämisen aloilla.

LIITE IV

KESKEISET TULOSINDIKAATTORIT

Seuraavassa lueteltuja keskeisiä tulosindikaattoreita käytetään apuna mitattaessa liitteessä I lueteltujen tuensaajien edistymistä ja tarvittaessa valmiutta sekä sitä, miten unioni on osaltaan edistänyt IPA III -välineen erityistavoitteiden saavuttamista:

1. Yhdistelmäindikaattori¹ poliittisista edellytyksistä (lähde: Euroopan komissio).
2. Suhtautuminen EU:hun: EU:hun yleisesti ottaen myönteisesti suhtautuvien prosenttiosuus väestöstä (lähde: Euroopan komissio / EU:n edustustot).
3. Yhdistelmäindikaattori yhteensovittamisesta unionin säännösten kanssa (lähde: Euroopan komissio).
4. Yhdistelmäindikaattori taloudellisista edellytyksistä (lähde: Euroopan komissio).
5. Sosiaaliturvamenot prosentteina BKT:stä (lähde: Eurostat) sekä 20–64-vuotiaiden työllisyysaste ja muutokset tuensaajan Gini-kertoimessa ajan kuluessa (lähde: Eurostat).

¹ Indikaattoriin sisältyy viisi tekijää:

- Oikeuslaitoksen toiminta
- Korruption torjunta
- Järjestäytyneen rikollisuuden torjunta
- Sananvapaus (joka on perusoikeuksien osa)
- Julkishallinnon uudistus.

6. Digitaaliset taidot (lähde: Eurostat).
7. "Liiketoiminnan helppous" (lähde: Maailmanpankki).
8. Energiaintensiteetti primäärienergian ja BKT:n perusteella mitattuna (lähde: Eurostat).
Uusiutuvan energian osuus energian kokonaisloppukulutuksesta, %, (lähde: Eurostat).
9. IPA III -välineen tuella vältetyt kasvihuonekaasupäästöt (hiilidioksidiekvivalenttitonneina) (lähde: Euroopan komissio). PM10-hiukkaspitoisuudet verrattuna EU:n päivittäiseen raja-arvoon (50 µg/m³); (Lähde: Euroopan ympäristökeskus).
10. IPA III -välineen a) tuella suojeltujen ja b) kestävästi hoidettujen meren, maan ja makean veden ekosysteemien kattama ala.
11. Hyvät naapuruussuhteet, kuten perustettujen, virallistettujen ja toteutettujen rajatylittävien kumppanuuksien määrä, alueen sisäinen kauppa prosentteina suhteessa BKT:hen (Lähde: kansalliset tilastot, alueellinen yhteistyöneuvosto), rajat ylittävien henkilöiden määrä päivää kohti ja rajat ylittävien tavaraa kuljettavien ajoneuvojen määrä päivittäin¹ (Lähde: liikenneobservatorio).

Tarvittaessa ja mahdollisuuksien mukaan ja kun tiedot ovat saatavilla, indikaattorit eriytetään sukupuolen ja iän mukaan.

¹ Viimeksi mainittuja koskevien tietojen on määrä olla saatavilla vasta vuodesta 2023 lähtien.